

LAIKMETIS

№. 12

*1942. g.
20. martā*

**SIRSNIĢĀ GĀDĪBA STIPRINA
IEVAINOTO LATVIEŠU KARAVĪRU
PALĀVĪBU NĀKOTNEI**

RM 0,30

SSSR - STALINA NĀVE

KRIEVIJAS GLĀBIŅŠ

Šinī gadā jau norisinājušies izšķirīgi militāri notikumi, bet gatavojas vēl svarīgāki. Paši fakti, par kuriem ik dienas dzirdam frontes ziņojumos, runā skaidru valodu. Japāna jau izšķirusi cīņu iznākumu Holandes Indijas karalaukā. Pēc tam kad Ranguņa kritusi un Indijas stāvoklis kļūst aizvien bīstamāks, Čerčils, saprotams, atkal teiks garas runas, lai apslēptu Anglijas vājumu. Bet ko gan viss tas līdzēs? Plūtokrati iet vēžu gaitā. Viņiem soli pa solim jāatkāpjas. Tāpēc nav brīnums, ka Čerčils un Ruzvelts briesmu brīdī ķēpas pie katra salmiņa un pieņem palīdzību pat no bolševikiem, ko tie vēl nesen nikni nolamāja.

Patiesībā tas ir izsmiekls, ka Ruzvelts un viņa rokaspuiši Londonā „mīlo draugu Stalīnu“ sāk celt debesis. Viņi vij tam lētus lauru vainagus un, kā isti veikalnieki, domā tikai par to, cik ilgi vēl būs iespējama plūtokratu spēle: cīņa līdz pēdējam bolševīkam. Kamēr vācu nesalaužamās austrumu frontes priekšā aizvien augstāk ceļas padomjarmiešu liķu kalni, bolševiku propagandas šefs Žids Lozovskis sūta uz Londonu un Vašingtonu vizemākās kvazitātes melu ziņas. Tās tur modina aplamas cerības, kas jau tagad Anglijai jāsamaksā ar atzīviem lielāku zemes pievēršanos bolševismam. Bet pa to laiku vēsture attīstās pēc likumiem, kas vairs nav padoti plūtokratu ietekmei. Aizvien par jaunu plūtokapitālisti no vācu istenības trieciņa glābjas illūzijās, ticēdami padomju uzvarām austrumfrontē. Tiem labprāt pakalpo Židu civilstratēģi aiz zariem galdiem bolševiku propagandas centrālē. Viņi izgudro aizvien jaunus uzvaras, un pozīciju karodziņi uz viņu kartēm tik noteikti virzās uz priekšu, ka nemaz nav jābrīnās par neticamajiem notikumiem, kas pastāv vienīgi Židu skribentu galvās. Austrumu apgabala iedzīvotāji gan būs tikai pasmaidījuši par fantastisko Maskavas radio ziņu, ka padomju armija atrodoties vairs tikai 160 km no Rīgas. Mēs minam šo ziņojumu kā piemēru padomju ineku propagandai. Šī pievēršanās Rīgai tai vajadzīga, lai ļaudis noticētu spīdošajam bolševiku uzvarām. Tomēr meli nevar ietekmēt istenību. Šai ziņojumā ne tikai neviens vārds nav patiess, bet tas skaidri rāda, cik vāja kļuvusi bolševiku pretestība, ja tiem jau jāķējas pie tik rupjas faktu sagrozīšanas. Vācijai nemaz nav jāatbild uz visiem padomju meliem. Vācieši šo fiktīvo Rīgas apdraudējumu piemin tikai tāpēc, ka bolševiku meli šai gadījumā viegli atspēkojami.

Jau agrāk aizrādīts, ka Stalīna nodoms bija plašā ziemas kara gājienā atgūt pazau-

Neņemot vērā milzu materiālos zaudējumus un ārkārtīgi lielos cilvēku upurus, Stalīns sūta cīņā arvien jaunus padomjarmiešu masas. Visi bolševiku uzbrukumi sabrukuši vācu armijas prettriecienā. Mūsu attēlā PK kara ziņotāja Senning'a zīmējums rāda vācu vienību triecienu. „Scherl.“

dētās pozīcijas. To viņam iedvēsa viņa plūtokratiskie draugi, kas atsviesti atpakaļ ne tikai Ziemeļāfrikā, bet kas arī Austrumāzijā pazaudē vienu pozīciju pēc otras. Londonā jau Indija ir galvenais sarunu priekšmets. Briesmu termometrs ceļas visās frontēs. Tādā brīdī visvieglāk ir salinieku uztraukumu nomierināt ar sauktiem meliem. Stalīns ir tādā pašā stāvoklī. Trula bezcerība pārņēma miljonus, kas smok zem bolševiku jūga. Padomju aizmugurē aizvien vairāk izplatās ziņas par bezjēdzīgajiem asipainajiem upuriem, ko Stalīns nes, lai viņa plūtokratiskie draugi īsu brīdi varētu atvilkt elpu. Aizvien vairāk nostiprinās atziņa, ka padomju virspavēlnieku stratēģiskie plāni bijuši aplami. Ziemas mēnešos radītā melu celtnie par bolševiku lielajiem panākumiem ar lielu troksni sabruk. Ko tas vairs līdz, ja propaganda padomju armijai liek maršēt pāris simts kilometru uz priekšu un pat apdraudēt Rīgu? Nolūks ir skaidrs: vajadzēja stiprināt irstošo ticību bolševiku uzvarām un bez tam radīt uztraukumu vācu kara spēka ienaidīgos austrumu apgabalos. Bet šis ir idevigi runāt par padomju uzvarām tai laikā, kad vācu armija, gribēdama ziemas mitekļos izveidot stipras aizsargpozīcijas, zināmos frontes posmos atkāpās dažus kilometrus, ja tas defensīvai bija idevigi. Tai laikā Maskavas radio ziņoja, ka Stalīna armija iet uz priekšu un vācieši lielā nekārtībā atkāpjas. Tomēr šīs ziņas izrādījās par smieklīgiem meliem, kad bolševiku kara spēks atdūrās pret vācu apcietinājumiem. Šeit piepeši radās vānis, kura grāvji pildījās ar bolševiku asipainajiem bekatombām. Tā atklājās starpība starp propagandu un istenību. Lai gan Židu komisāri padomju armiju aizvien par jaunu dzina nāvē, tās spēks sāka irt. Ši Stalīna pavēlētā masu pašnāvība kļūst skaidra, ja atceramies viņa kara spēkam

doto rīkojumu, kas nācis vācu rokās. Tur teikts: „Līdz 23. februārim ienaidnieks jāatsviež atpakaļ līdz agrākajam Padomijas robežam, lai tas maksā ko maksādams.“

Ja paraugāties, kas stāv aiz šim padomju radio uzvarām, kuļas Žids Lozovskis neatbaidīgi izbuzinē pasaulē, redzam, ka Stalīna sistēma brūk. Bolševiku valsts sijas brikšņ, un to satur kopā tikai GPU brutālā vara. Jāievēro arī tas, ka bolševiku armijas zaudējumi, pēc gūstekņu izteikumiem, patiesībā ir daudz, daudz lielāki nekā vācieši aprēķinājuši. Garastāvoklis kara spēkā tāpēc nospiešs. Zudusi ticība uzvarai. Bez tam trūkst pārtikas un municijas. Pēdējās ziemas dienas pēc Stalīna pavēles un zem Židu komisāru spiediena tagad vēlreiz izlieto, lai atvairītu nenovēršamo. Kā vācu PK ziņojumi vēsti, ar ledainu cietsirdību tiek ziedoti simttūkstoši un bez tam vēl nošauj katru desmito vīru, jo komisāri, bolševiku armijas neveiksmju dēļ, kara spēka vienībām pārveido spēkumu. Zīmīgs karavīru noskaņojumam ir arī tas apstāklis, ka pazīstamajam Padomju savienības nosaukuma saīsinājumam — SSSR — dots jauns iztulkojums: „Smertj Stalīna — spasepije Rosijā“ — „Stalīna nāve — Krievijas glābiņš“.

Rodas jautājums, cik ilgi bolševiku armija pēc Stalīna pavēles būs asins devēja plūtokratiem. Kamēr tālu no frontes Ņujorkā angļu parādes karavīri pastaigājas un stāvē ar skaidrām amerikānietēm, Amerikas nedēļas apskatiem, kamēr Tālajos austrumos plūtokratu sistēma noiet no skatuves, vācu austrumfrontes aizsarglīnijas priekšā rinda pēc rindas noasiņo padomju bataljoni. Kad padomjarmieši sapratīs, ka plūtokratiem vajadzīgi viņu liķu kalni, lai vēl īsu laiku sprīdi pasargātu savu satrunējušo sistēmu no pēdējā nāvīgā trieciņa, ko tai dos jaunās pasaules iekārtas veidotāji?

Straujas un slaidas vācu zemūdenes traucas pāri jūrām un okeaniem, paralizējot ienaidnieka kuģu kustību un nodarot smagus zaudējumus pretinieka kuģu karavānām.

„Weltbild“.

Zemūdenes tuvojas

Ir viens simptoms, kas aizvien skaidrāk norāda, kādā bezizejas stāvoklī nokļuvusi Anglija un Amerika pašreizējā cīņā uz dzīvību un nāvi. Nerēdzēdamas vairs citas izejas, tās izlieto pēdējo līdzekli — melus. Tādēļ jo lielāka nozīme pretstatā varaskāro plūtokratu tukšajiem vārdiem ir uzvarētāju ieroču valoda. Javas salā sabiedrotiem bija jānoliek ieroči, Rangūna kritusi, viens liktenīgs trieciens pēc otra pārcērt aizkaru, aiz kuģa kapitālistiskie valdītāji pūlējušies aizslēpt savus izmantošanas objektus. Vispasaules politisko stāvokli ietekmējuši tik izšķirīgi notikumi, ka pat vācu pretinieku pusē neviens neuzdrošināsies apgalvot, ka ienaidnieku neveiksmju sērija šai pavasarī varētu tikt pārtraukta. Vācu ofensīvas met savu ēnu jau tālu uz priekšu. Kamēr visa pasaule sasprindzināta klausās minējumos par Hitler'a turpmākajiem plāniem, tikmēr vācu spēki žņaudz ik dienas ciešāk Anglijas elpu. Ar mērķtiecīgu neatlaidību turpinās cīņas Atlantikā. Šodien Anglijā ļoti nelabprāt piemin šo fronti. Arī šeit vācieši gūst panākumus, tāpat kā savukārt jāpāņi Tālajos Austrumos.

Vācu zemūdenes... Kā angļiem, tā no janvāra mēneša sākot arī amerikāņiem, nācies atzīt vācu zemūdeņu cīņas spēku bīstamību. Kopš 24. februāra, kad vācu virspavēlniecība publicēja pirmo speciālziņojumu par vācu zemūdeņu panākumiem Amerikas piekrastē, visa plūtokratiskā pasaule sastingusi šausmās. Var nojaust, ka krīze tuvojas savam kulminācijas punktam. Vēsture atgādina 1918. gadu, kad vācu zemūdeņu panākumi gandrīz iznīcināja angļu imperijas varenību. Līdzīgi beigām ēnām ceļas atkal šīs atmiņas. Ja iegaumē vācu virspavēlniecības pēdējā laika ziņojumus, ka pie Amerikas krastiem atkal nogremdētas 82.500 BRT, un ja zina, ka kopš gada sākuma vairāk kā miljons BRT jau kritušas par upuri vācu zemūdenēm, tad var saprast neapprakstāmās briesmas, kas plūtokratiem draud arī šai sektorā.

Savienotajām valstīm iestājoties karā, amerikāņu prese paredzēja tās briesmas, ko sagādā vācu zemūdenes. Amerikāņu žurnālists Fletšers Prats pagājušā gada decembrī savā rakstā „Vācu zemūdenes tuvojas” ir apskatījis vācu zemūdeņu izredzes tai gadījumā, ja Amerika iestātos karā. Prats uzdod jautājumu: „Vai tiešām nav ierobežots to zemūdeņu skaits, ko Vācija 1942. g. pavasarī spēj sūtīt cīņā?” Atbildes

viņš nezina un pielaiž, ka jārēķinās ar to, ka vācu zemūdeņu produkcija vēl aizvien turpina pieaugt. Ir interesanti lasīt, ko Fletšers Prats rakstījis pirms 3 gadiem: „Materiālu un apgādes ziņā zemūdenēm dotas visas iespējamās priekšrocības, un viņu komandas dzied skaisto dziesmu: „Mēs esam nāve, esam elle, esam beigas Anglijai.” Vai tas tiešām tā ir? Jau reiz 1918. gadā Anglija izcīnīja zemūdeņu kauju. Bet katrs vācietis teiks, ka vācu zemūdeņu cīņa pēdējā karā nav beigusies ar zaudējumiem, jo nekad tā nav isti sākusies. Savu izšķirīgo momentu cīņa sasniedza 1917. gada oktobrī, kad virspavēlniecības rīcībā bija 140 zemūdenes un atklātā jūrā vienmēr atradās 55. Trešā daļa no šīm zemūdenēm tiešā cīņā nepiedalījās, bet izlika mīnas. Visām zemūdenēm bija pašām jāmeklē savs ceļš un jāatrod sabiedroto kuģi. Savās operācijās tās varēja paļauties tikai uz saviem spēkiem.

Šodien apstākļi pilnīgi izmainījušies. Moderno zemūdeņu kauju ar cīņām 1917./18. g. nevar nemaz salīdzināt. Izšķirība ir tikpat liela kā starp stukas uzbrukumiem tagad un aizvēsturisko vācu bumbvedēju uzlidojumiem 1918. gadā, kad pilotam bija jāpārliccas pāri lidmašīnas malai, lai nomestu nedaudz dinamīta. Zemūdenes attīstījušās par pilnvērtīgiem kaujas kuģiem, kas arī zem ūdens līmeņa, pateicoties skaņu signāliem, var operēt tikpat veikli kā kaujas kuģi pilnā dienas gaismā. Komandas ir rūpīgi izraudzītas, ievērojot visas karavīru fiziskās un garīgās īpašības. Viņu apmācības ilgst gadu un ilgāk. Torpēdas ir tāda pārpilnība, ka, izņemot sevišķus gadījumus, zemūdeņu aizsardzībai nav jāstājas darbā. Bez tam ir iespējams izšaut torpēdas, periskopu vispār nepaceļot virs ūdens līmeņa. Lidmašīnas jau iepriekš uzmeklē zemūdeņu upurus, tur tās izliek arī mīnas, tā kā zem ūdens visus savus spēkus var izlietoņ ofensīvām. Svarīgākais tomēr ir tas, ka tagad zemūdenēm dota iespēja operēt, izējot no kuģa katra atbalsta punkta daudzajās Eiropas vietās, kurpretim agrāk tām bija jāmeklē savi upuri šauri ierobežotās joslās.”

Parādījis visas vācu zemūdeņu cīņas priekšrocības, Fletšers Prats mierina amerikāņu lasītājus, ka vācu zemūdeņu briesmas varot mazināt ar jaunizgudrojumiem, kas dodot iespēju tās atrast zem ūdens līmeņa arī miera stāvoklī. Tomēr viņam jā-

ierobežojas savos spriedumos atzīstot, ka šis jaunatradums bieži sagādājis arī vilšanās. Amerikāņu iznīcinātāji bieži uzbrukuši repģu bariem, jo tie uz jaunajiem aparātiem reaģējuši tieši tāpat kā zemūdenes. Fletšera Prata pareģojumi pēdējā laikā sāka piepildīties. Sava atziņām bagātā raksta beigās viņš secina, ka atklātā jūrā operējošās zemūdenes šodien ir ļoti bīstamas. Lai mazinātu to spēku, derīgs izrādījies tikai viens līdzeklis: tirdzniecības kuģi drīkst braukt tikai konvoja pavadībā, tā piespiežot zemūdenes doties bīstamajās zonās, kur tās apdraud palīgkuģi. Tomēr palīgkuģiem vajag būt pietiekami stipriem, lai spētu iznīcināt vismaz vienu no desmit uzbrūkošām zemūdenēm. Nepatīkamākais moments tomēr ir tas, ka Anglijai nav tik daudz palīgkuģu, kas varētu pavadīt tirdzniecības floti.

Pretī Prata teorētiskajiem prātojumiem tagad nostājas vācu panākumi. Viens tanku kuģis pēc otra nogrimst pie Amerikas krastiem. Pavisam pašreiz nogremdēti 46 tankkuģi 355.000 BRT koptilpumā. Ar dārgajiem kuģiem nogrimst dārgā eļļa jeb benzīns, kas tik nepieciešams Ziemeļamerikas kara rūpniecībai. Ja šī rūpniecība nesaņem pietiekamā daudzumā eļļas, tā nevar ražot Anglijai vajadzīgos kara materiālus. Vācu zemūdeņu spēks sniedzās līdz pat Amerikas piekrastei, sagraujot jau tur plūtokratu plānus un pārejot bloķēšanas ofensīvā. Kādā dienā angļiem draudīgā transporta krīze sasniegs savu kulminācijas punktu. Adolf'a Hitler'a domas, ka vācu zemūdenes savu cīņu pret angļu dzīvības dzīslu tikai tagad ir sākušas, apliecina jau šodien savu baigo realitāti. H. K.

*Kāda zemūdeņu atbalsta vietā Atlantijas okeana piekrastē ir svinīga diena — 4 vācu zemūdenes, pēc panākumiem bagāta brauciena, atgriezušās ostā. Zemūdeņu ilotiles vadība un vietējie iedzīvotāji iera-
dušies ostā sveikt drosmīgos jūrniekus.*

„Laikmeta” arch.

Nepartrauktos patruļas braucienos vācu zemūdenes uzmana kuģu ceļus visās jūrās un okeanos. Virspavēlniecības ziņojumi gandrīz ik dienas vēsta par jauniem vācu zemūdeņu panākumiem. Smagus zaudējumus ienaidnieka flotei nodara arī kaujas kuģi, torpedējot pretinieka kuģus. Mūsu attēli rāda kaujas kuģi torpēdas izšaušanas brīdī un vācu zemūdeņu patruļas braucienā

Scherl.

Triecienu pavēli gatavot. — Dienu un nakti vācu postenis vēro ienaidnieka pozīcijas Rokas granātas rāda gatavību acumirkli doties prettrieciena.

Weltbild

GATAVOJAS LIELĀ VĀCU OFENSĪVA

Austrumos briest svarīgi notikumi. Lielais sals uz laiku bija apturējis plašākas kara operācijas, bet pavasarim tuvojoties sākusies sagatavošanās lielajam triecienam, kas galīgi iznīcinās boļševismu. Pa ziemu vācu armija veikusi plašus priekšdarbus pavasara ofensīvai. Sīvās cīņās atvairot visus boļševiku uzbrukumus, vācu armija pierādījusi, ka arī ziemas salā tā spējīga pretoties jebkujam uzbrukumam. Boļševiku armijas, kuņas visvairāk dabūjušas just vācu triecienu spēku, ar vislielākām bažām redz pavasara tuvošanos. Pēc dažām nedēļām visā austrumu frontē jau būs iestājies pavasaris. Līdz šim samērā nekustīgā fronte iekuļu dienu var sākt kustēties. Vācu un sabiedroto tautu karavīri, kas bargajā salā austrumos veidoja drošu valni Eiropas aizsardzībai, ik brīdī gatavi celties dot pēdējo triecienu Staļina režīmam.

Tālu ziemeļos, tāpat kā austrumos un dienvidos, vācu karavīri pilnā atbildīgā savas dienests. Ģenerālis Dietls (vidus) iepazīst ar karavīru novietojām ledū.

Vācu virsnieki un karavīri veido vienotīgu kopēju saimi. Līdz ar saviem karavīriem frontes priekšējās līnijās atrodas arī augstākie virsnieki. Ne aizsargu štābos, bet kauju ugunis vācu armijas vadība seko operāciju gaitai un dod pavēles. Attēlā — kā divīzijas komandieris kaujas līnijā seko divīzijas kaujas operāciju gaitai.

Weltbild.

Padomju savienības sniega klajumos vācu karavīriem jāņem palīgā suņu pajūgi, lai pāri dziļajam sniegam nogādātu pasta sūtījumus.

Scherl.

JAUNS STĀVOKLIS KLUSAJĀ OKEĀNĀ

Japāņi ar saviem neaizturamajiem uzbrukumiem jau pirmo 100 kaŗa dienu laikā izcīnījuši pilnīgu uzvaru pār angļu, amerikāņu un Holandes Indijas kaŗaspēka daļām Klusā okeana telpā. Rangunas un Holandes Indijas salu pilnīga ieņemšana un jaunu desantu izceļšana Jaungvinejā un Timoru salās japāņiem dod iespēju paplašināt savas militārās operācijas ir uz dienvidaustrumiem — pret Austrāliju, ir ziemeļaustrumu un rietumu virzienā — pret Indiju un Indijas okeana telpā. Šīs operācijās pakāpeniski veidojas jauna Lielāzija. Japāņu pārākums un amerikāņu un angļu eskadru smagie zaudējumi jūras kaujās pie Havajas, Singapuras, Batavijas un Surabajas dod japāņiem pārliecību, ka šo Lielāzijas telpu izdosies nodrošināt ir militāri, ir saimnieciski pret jebkādu traucēšanas mēģinājumu.

Ienaidnieka artilērijas uguns sapostījusi lauku telefona vadus. Kauju troksnī un granātu šķembelu lietū vācu telefonists dodas izlabot bojājumus un atjaunot telefona saliksmi.

Weltbild.

ANGLIJAS KAUNA DARĪS

Naktī no 3. uz 4. martu pēc Čerčila pavēles angļu aviācija bombardēja Parīzes civiliedzīvotāju rajonu, nometot bumbas strādnieku kvartālā. Noziedzīgajā uzbrukumā nogalināti 700 civiliedzīvotāji, to skaitā daudzas sievietes un bērni. Ievainoto skaits pārsniedz 1000 personas.

Bumbas sagrāvušas daudzas dzīvojamās ēkas un sabiedriskas celtnes. Mūsu attēli rāda Parīzes strādnieku kvartālu pēc angļu uzlidojuma. Kā vislielākais izsmiekls ir Anglijas valdības līdzjutības apliecinājums franču tautai par Čerčila izdarītām slepkavībām un postījumiem.

Weltbild.
Scherl.

REINZEME —

rajā ielejā ikviena pēda zemes ir dārga. Cilvēks šeit rāda ceļu dabai, mūrēdams strautiem gultnes, kultivēdams brīnišķīgo vīna stādu. Un daba paklausīgi ļaujas vadīties.

Reinzeme pārsteidz ar savu neizsīkstošo ainavas dažādību. Reinas augšgalā krastus klāj auglīga zeme, aiz kuņas draudīgi, bet reizē arī piemīlīgi paceļas varenie Švarcvaldes un Vogežu masīvi ar dziļajām ielejām, vientulīgajām tālēm un ciemu auglību. Te atrodas pilsētas ar noteiktu vēstures un kultūras seju: Kolmara, Strasburga, Karlsruhe, Freiburga, Manheima, Heidelbergas un Ludvigshafena. Katrai no tām ir savas īpatnības dabas skaistuma, kultūras un saimniecības ziņā.

Vidusdaļā Reina graužas cauri šifeņa kalniem, tā ir vīna un romantisko piļu zeme, kuņas paceļas virs kalniem, liecinādamas par viduslaiku bruņinieku ziedu laikiem.

Jēdziens Reinzeme prasa tuvākus paskaidrojumus. Parasti ar Reinzemi saprot vidus Reinzemi, apvidu no Dūseldorfas līdz Maincai, bet mēs par Reinzemi uzskatīsim to skaistuma, vēstures, kultūras, saimniecības, tehnikas un amatniecības summu, kas ietveras telpā starp Alpu sniegainajām galotnēm un Ziemeļjūras piekrasti. No šī viedokļa iedalīsim Reinu augšējā Reinā — no Bāzeles līdz Maincai, — vidējā Reinā — no Maincas līdz Kolnei — un lejas Reinā — no Kolnes līdz ietekai jūrā. Taisni mūsu dienās uzdrīkstamies dot tādu jēdziena apzīmējumu, jo Reina no Bāzeles līdz savai grīvai tagad tek pa jauno vācu telpu. Kopš gadsimtiem mēs atkal varam runāt par vācu Reinu. No Gotharda nākdams, kalnu strauts gāžas pār Alpu ielejām un aizām, noskaidrojas Bodenes ezerā, kuņa krasti ir sena kultūras zeme, pārkūleņo Šafhauzenas Reinas ūdenskritumam un pie Bāzeles pagriežas pret ziemeļiem uz jūru.

Reinzeme ir vecākā vācu kultūras zeme. Te atrodam pirmās rakstos apliecinātās vācu vēstures pēdas. Sirmajā senatnē te no daudziem vulkāniem plūdusi lava, bet tagad izdzisušie krāteri pārvērtušies par brīnišķīgiem ezeriem, kuņas spoguļojas saule un biezie skābaržu meži. Spītīgi tiekdamies savam mērķim pretī, jaunais, spēcīgais Reinas strauts metas cīņā ar pirmatnīgo kalnu dabu. Tūkstošgadīgā darbā tas izraicis sev gultni varenajās klinšu masās.

Reinzeme... Josef's Ponten's, viens no lielākajiem Reinzemes dzejniekiem, savā romānā „Tauta ceļā” attēlojis, kā kāds Volgas vācietis, krievu stepes dēls, pirmoreiz skata Reinu. Viņš brīnās par Reinas stāvajiem, saulē mirdzošajiem šifeņa kras-tiem. Kur vien šai stāvumā ir kāds iedobums, iestādīts vīns, kas ar savām lapām uzsūc saules gaismu un dod to tālāk bries-tošajām ogām. Klintī iecirstas šauras kāpnītes, kur vīnkopim uzkāpt. Starp klintīm iespraukušies cilvēku mitekļi un maza ciema baznīciņa šifeņa klātiem jumtiem. Šai šau-

Straume te plūst pa šauru gultni kalnu starpā. Ir tikai daži metri telpas starp krastu un kalnu sienu. Tur ved šoseja un dzelzceļš. Skats paceļas uz stāvajiem vīna kalniem, kur, ar bezgalīgu nodošanos un grūtībām kopts, gatavojas vīns, ko glabā plašajos pagrabos kā plūstošu zeltu. Šeit ir mazie krodziņi, kur priecīgā sabiedrībā atskan plaši pazīstamās Reinas dziesmas, dziesmas, kas izpauž istāko jautrību. Šeit jūtama visa Reinzemes romantikas burvība. Velkoņi ar vairāk tūkstoš zirgaspēku jau du velk milzīgas liellaivas, nogādādami Rūras apgabala ogles un Lejasreinas milzīgo ražojumu vairumu Augšreinas telpā, no ku-

Skats no Koblenčas uz veco Ērenbreitšteina cieltoksni un Reinas tiltu.

Augšā pa kreisi: Pils pie Kaubas Reinas vidū, kur prūšu kaņavadoņa Blucher's cīņā pret Napoleonu pārcēla savu kaņaspēku kreisajā Reinas krastā.

Pazīstamā Wilhelm'a I jātnieka statuja Reinas un Mozeles grīvā pie Koblenčas.

rienes to sūta tālāk uz Dienvidvāciju un Italiju. Brauciens pa Vidusreinu ir viens no skaistākajiem ceļojumiem pasaulē. Lepni slīd baltie gulbji — kā šeit mēdz dēvēt modernos balti krāsotos pasažieruvaikonus — pa Reinu uz augšu, gažām liellaivām, velkoņiem, vīnkalniem, sirmiņiem torņiem un senām pilsētīņām. Tā ir vecuma kultūras zeme. Kopš trīstūkstošo gadiem šeit strādājuši vācu cilvēki, lai izveidotu šo apvidu, kas jāatzīst par vienu no visvāciskākajiem. Šeit apmetās romieši, šeit radās kareiviskās valdnieku ciltis, stīpras varas centri, šeit aiz pilsētu mūriem rosījās pilsoņu čaklums. Aizvien no jauna jā-

VĪNA UN DARBA ZEME

apbrīno pilsētu un ciemu jaukā architektūra īpatnējā dabas ainavā: varenie tiltu vārti, kokgriezumiem un sakāmvārdiem greznotie nami.

Reinzeme... Šeit sastopam kuplu skaitu pazīstamu vācu pilsētu: Acheni, kur skaistā katedrālē aprakts Kārlis Lielais, ar romiešu celtnēm slaveno Trieru, piemīlīgās Mozeles krastā, šai otrā plašajā un svētītajā vīna zemē, „zelta Maincu”, kur tik jautri svin Reinzemes karnevālus, Bingeni ar vareno pili, Koblencu, kur Reina satek ar Mozeli, kur pāri straumei ceļas ķeizara Vilhelma I jātnieka statuja, Bonnu, kur dzimis Beethoven's, Kolni ar lieliskāko gotisko katedrāli, Dūseldorfu, lielākā tērauda koncertna mitekli Eiropā, Duisburgu, plašāko pasaules iekšzemes ostu, Eseni, kur Krupp'a vārds liecina par Lielvācijas lielāko ieroču kaltni, Dortmundu, dūmaino ogļu, dzelzs un alus pilsētu, Veclaru, kas pazīstama ar savu visā pasaulē slaveno optikas industriju, Krefeldi, zīda un vadmalas pilsētu, Frankfurti pie Mainas, vācu lielākā dzejnieka W. von Goethe's un vācu krāsu rūpniecības pilsētu, un lai minam vēl Gīseni ar tās veco, slaveno ūniversitāti.

Uzmetot skatu zemes kartei, ir skaidrs, ka Reinzeme ir arī vācu likteņa zeme. No

dienvidiem uz ziemeļiem un no vakariem uz rītiem te plūda tautas. Te notika sīvas cīņas. Šī zeme bija garīgās dzīves degpunktā. Napoleona ēna jaušama šai telpā. Te mums jāatceras Strasburgas liktenis, ko franči atrāva Vācijai tās vājuma brīdī, jādūmā par Prūsijas kārtības gribu un viduslaiku garīgo valdnieku varu. Reinzemes cilvēks ir strādīgs un jautrs, atklāts un sabiedriski veikls, nekā to nav varējis pieņemt atteikties no sava uzdevuma būt par valsts aizsargvalni rietumos. Valsts Vadoņš uzdeva valsts ministram Dr. Todt'am, kas nesen gāja bojā, šeit radīt nocietinājumu līniju pret plūtokratu iebrukumu. No šejienes 1940. g. pavasarī sākās lielā ofensīva pret Holandi, Beļģiju un Franciju, kas ne tikai padzina Angliju no kontinenta, bet sagrāva arī cerības uz Mažino līniju, kas rietumu valstu propagandā bija izdaudzīnāta par nekad neieņemamu. Par šiem betona blūkiem, nocietinātiem ierakumiem un veselu arsenālu nāvīgiem ieročiem triumfēja vācu kaņavīra cīņas spars, kam, pēc Vadoņa vārdiem, nekā nav neiespējams.

H. W.

Kochuma pie Mozeles.

SKAISTAIS VĀCU CIEMS

Par bēgšanu no laukiem, par pakāpenisko lauku ļaužu skaita samazināšanos uz zemiem ir jau daudz rakstīts. Tā ir Eiropas problēma. Pētījumi kā Francijā, tā arī dienvidaustrumu valstīs un Vācijā pierādījuši, ka jautājums līdz šim apskatīts vienus — tikai no algu politikas viedokļa. Pastāvēja ieskaits, ka augstākās algas rūpniecībā ir tas iemesls, kas pamudina lauku laudis pāriet uz pilsētām. Patiesie cēloņi meklējami daudz dziļāk. Tai laikā, kamēr par strādniekiem rūpējas un viņiem pilsētās ir dažādas izklaides iespējas, uz zemiem nav nekā tamlīdzīga. Iedzīvotājiem aizplūstot, palikušo lauku ļaužu darba nasta vienmēr pieauga. Eiropas valstīm, kam piederēja kolonijas, tas nebija tik svarīgi, jo katrs apstrādāts lauks vēl nenozīmēja lielu tautsaimniecisku zaudējumu. Turpretim Vācija kopš pasaules kara nevarēja atstāt novārtā nevienu metru zemes. Tā kā Vācijā bēgšana no laukiem tāpat bija stipri iedarbīga, tad arī rosīgi meklēja iespējas to novērst. Darba grūtības, kas pieauga iedzīvotājiem aizplūstot, radīja dzimstības samazināšanos lauku sētās un neveselīgākus dzīves apstākļus. Finanču līdzekļi šī stāvokļa mainīšanai Vācijā bija visai ierobežoti. Kā daudzos citos gadījumos, arī te iestājās vācu darba fronte —

Upju un ezeru tuvumā izaugusi lielākā daļa vācu ciemu. Skaisti augļu un košuma dārzi, kokiem apstādītas gatves ir vācu zemnieka lepnums.

kopīgi ar vācu zemnieku arodsavienību (Reichsnährstand) un mēģināja apņēmīgas pašpalīdzības ceļā uzlabot lauku ļaužu stāvokli. Mērķis bija — skaistais vācu ciems un dzīvotpriecīgais vācu zemnieks un laukstrādnieks. Organizācija „Prieks dod spēku” iesāka ar visu aptvērēju „ciema izdaiļošanas akciju”. Tā rāda tikai mazu daļu no tai rīcības kopumā, kas paveikts par labu vācu zemniekiem. Jau īsā laikā spriedī arī šai darbības laukā ir ievērojami sasniegumi, kas lieku reizi pierāda, kā nacionālsociālistiskā tautas valsts rūpējas par saviem piederīgiem.

Šos darbus iesāka 1936. gadā. Cimos novāca grabažas, apkopa ceļus un laukumus, iztīrīja dīķus, tā veicinot karpu audzēšanu, ierīkoja ūdens tvertnes ugunsdzēsējiem, nospodrināja un novietoja darbarikus, novāca neglītās izkārtnes, sakārtoja žogus, košuma dārziņus, dzīvojamās un saimniecības ēkas, atvēra bērnu dārzus un Hitler'a jaunatnes mītnes un beidzot isi priekš kara iesāka ciemu sanāksmju namu būves. Šai darbā piedalījās vairāk nekā 5000 vācu ciemu. 800 ciemu piedalījās

darbu sacensībā un vairāk nekā simts ieguva paraugciema nosaukumu. Šis akcijas apjomā līdz kara sākumam izbūvēja 124 peldbaseinus un 122 sporta laukumus, ierīkoja 109 bērnu dārzus, iekopa 205 apstādījumus, pārveidoja 168 ciemu dīķus, atjaunoja 423 viesnīcas un salaboja 1127 saimniecības ēkas. Šeit jāaizrāda, ka minētie skaitļi dod tikai mazu ieskatu vācu Vācijas ciemu izdaiļošanas darbu. Zemnieku arodsavienība (Reichsnährstand) darīja plašā apjomā, veicot arī citus uzdevumus, kas kalpo vācu zemnieku labklājībai.

Tā rada priekšnoteikumus tam, lai arī uz laukiem svētvakaru varētu pavadīt cienīgā apkaimē, tāpat kā tas ir pilsētā. Piemēnēto sanāksmju namu būve priekš kara bija pasākta ļoti plašā apjomā. Pēc kara darbības beigšanas rosīgi turpinās šī plāna realizēšana. Šiem sanāksmju namiem jākalpo vairākiem nolūkiem; tie tā iekārtoti, ka izplānoto Vācijas lauku apgādi ar elektrisko strāvu varēs paveikt bez grūtībām. Šiem namiem jāklūst par ciemu sociālās, kultūrlās un saimnieciskās dzīves

centriem. Skaistā lauku paražām un gumei pieskaņotā svētku zālē, kam piekļaujas piemērotas viesību telpas, vaiēs rīkot ciema un gadskārtu svētkus; turpat būs kino, teātra un varietē iekārtas. Sanāksmju namos atradīsies arī ārsta un zobārsta pieņemamās un darba telpas, tā ka ikvienā vācu ciemā vairākkārt nedēļā būs pieejami ārstu pakalpojumi. Pats par sevi saprotams, ka ciema iedzīvotāju rīcībā būs arī dažādas dziedniecības peldes, lai iedarbīgi apkarotu visas saaukstēšanās kaites, kas rodas, strādājot nelabvēlīgos laika apstākļos. Šīm ierīcēm nepieciešama elektriski darbināma siltūdens piegādes centrāle. Tādu iekārtojot, daudzus ciemos sanāksmju māju tuvumā būvē arī modernas lopkautuves un ceptuves, lai mašīnas atvieglotu zemnieku un zemnieču darbu.

Svarīgs ir arī pārtikas jautājums. Cilvēku trūkuma dēļ novārtā bija pamests kā putnu pagalms, tā arī sakņu dārzs. Ēdieni kļuva vienmuļi, bez lielākas dažādības. Ēda par daudz gaļas un par maz sakņu un augļu, jo to izaudzēšana prasīja laiku un darbu. Ar jaunajiem darba ietaupīšanas paņēmieniem atkal kļūs iespējams lietpratēju vadībā ierīkot sakņu — virtuves un dziedniecības stādu dārzus. Tādā ceļā būs sagādājama veselīgāka pārtika, un tā, lauku ārstiem piepalīdzot, novērsīs daudzas zobu, zarnu un kuņģa slimības, kaulu sāpes un išiasu. Ārstu palīdzība ērti atvieglināma, motorizējot medicīnisko personālu ar tautas automašīnu palīdzību. Bez tam vēl Vācu sievietes apvienība (Frauenshaft) veiks plašu apmācības darbu sanāksmju namu mācības virtuvēs. Tādu pat apmācības darbu šī savienība attīstīs sanāksmju namu šūšanas un lāpīšanas istabās. Beidzot vēl pieminama lasītava, kurā būs atrodama arodnieciskā, politiskā un daiļliteratūra, kā arī periodiskie izdevumi un arī istaba šaha, dambreta u. c. spēlēm.

Aizmirstībai nodotās zemās un tumšās zemnieku istabīņas. Tagad arī uz laukiem izbūvētas gaišas dzīvojamās telpas un ierīkota elektriskā apgaismošana.

Dzīvokļa iekārta vācu zemnieku mājās ir darināta no vienkārša priedes vai bērza koka, savā vienkāršajā aparā telpai piešķirot nopietnu un svinīgu izskatu.

Ikviens jaunūzņēmums darbs uz laukiem atkarīgs no elektrifikācijas. Atsevišķos darbus, kas prasa daudz laika, turpmāk varēs paveikt ar mašīnām, sākot ar vienkāršu ūdens sūkņēšanu un beidzot ar slaukšanu vai darbu lopkautuvē. Vācijā inženieri un konstruktori strādā jau ilgāku laiku, izveidojami laukiem piemērotākas mašīnas un motorus. Motorizācijai pieaugot, priekšplānā izvirzās darbīgo lauku amatnieku cilts. Vācijā rosīgi strādā, izglītojot arī šīs darba rokas. Un kad pēc kara būs pagājuši 10 gadi, tad šīs tautas vēsturē vienreizējais sociālais darbs būs jau izpleties neapstājamā, ziedošā plašumā.

A. L.

Arī kopējā ciemā dzīvojamā, vācu zemnieks cenšas dot savai sētai īpatnēju izskatu. Daudzas zemnieku mājas, kas celtas pirms vairāk kā simts gadiem, stāsta par vācu zemnieku seno kultūru. Senlaiku stilā celtajām mājām blakus tagad paceļas modernās lauku dzīvojamās un saimniecības ēkas, saliedējot kopā vecos un jaunos laikus.

Krievu gūstekņi strādā

Boļševisms, žīdiskā naiča iemiesojums, savā propagandā vienmēr ir apgalvojis, ka vāciešu apiešanās ar krievu kaŗa gūstekņiem ir necilvēcīga. No daudzajiem PK ziņojumiem kļuvis skaidrs, cik sistēmatiski izplatīta šī melu propaganda. Daudzos gadījumos esam lasījuši ziņojumus, ka, baidīdamies no vācu gūsta, ielenktie boļševiku kaŗavīri devušies pašnāvībā. Viņu acu priekšā rādījušās ainas, ko tiem tēlojuši žīdu komisāri. Ar velnišķīgu nekrietnību savas noziedzīgās nelietības žīdu komisāri piedēvējuši vācu kaŗavīriem. Šādu sistēmatisku melu ceļā tiem izdevies vācu kareivjus iztēlot par visbriesmīgākajiem zvēriem. Miljoniem vācu kaŗavīri ir liecinieki žīdiskā boļševisma briesmu darbiem, un miljoniem krievu gūstekņu šodien zina, ka viss tas, ko viņiem mēģinājuši iestāstīt komisāri, ir bijis meli. Nekas no tā nepiepildījās, no kā viņi baidījās, gūstā nokļūstot. Pats par sevi saprotams, ka ar krievu gū-

Gleznotājs Boriss Savalovs un inženieris Juris Bollomonjans stāsta par savu dzīvi gūstekņu nometnē.

stekņiem apietas cilvēcīgi. Vācija dara visu, lai gūstekņu dzīvi nometnēs padarītu cilvēcīgu. Šeit parādās nostāja, ko Vācija uzskata par neapšaubāmu pienākumu.

Mums bija izdevība sarunāties ar diviem krievu gūstekņiem. Tie bija Juris Bollomonjans, dzimis 1916. g. Maskavā, un Boriss Savalovs, dzimis 1915. g. Maskavā. Pirmais mācījies Maskavā tehniskā fakultātē un ir inženieris. Savalovs, kuŗa tēvs ir kuŗa ārsts, beidzis Maskavas mākslas akadēmiju un ir gleznotājs. Abi jūtas ļoti pateicīgi par nodarbošanos, kas tiem sagādāta gūstā. Tiem dota iespēja, saskaņā ar viņu profesiju un spējām, veikt piemērotu darbu. Abi ir ļoti apmierināti un atklāti atzīstas, ka notikumi kopš nokļūšanas gūstā

Arī gūstā gleznotājam Borissam Savalovam dota iespēja nodarboties iemīļotajā arodā.

1941. g. augustā ļaujot tiem vācu kareivjus un vācu tautas dzīvi skatīt gluži citādā gaismā.

Savā tīrajā darba telpā ar lielu uzmanību un centību tie veic tiem uzticēto darbu un atzīstas: „Ar mums apietas cilvēcīgi. Tas ir daudz. Par šo apiešanos esam patīkami pārsteigti un varam būt tikai pateicīgi.”
V. R.

Gūsteknis Juris Bollomonjans savas tehniskās zināšanas izmanto vācu testādēs.

Skats uz Zonthofenas pili, kas skaisti iekļaujas gleznainajā kalnu apkārtnē.

Politiskai idejai dzīvu spēku dod ne tikai tās radītājs, bet arī tie vīri, kas šo ideju apliecina un reālizē savā nostājā. Nacionālsociālisms jau savas darbības sākumā radīja veselu vadītāju kopu, kurā apvienojās cilvēki, kas fanātiski ticēja Adolfam Hitleram. Jau smago iekšpolitisko cīņu laikā par jauno Vācijas sākās neskaitāmo jauno domu biedru idejiskā apmācīšana. Tai pašā laikā sāka rūpēties par jaunas politiskas audzes radīšanu. Reichsleiters Dr. Ley's kopā ar valsts ministru Alfredu Rosenberg'u, Vadoņa pilnvaroto partijas pasaules uzskata lietās, nodibināja plašu audzināšanas pasākumu: nacionālsociālisma ordeņa pils.

Līdz šim nodibinātas trīs partijas ordeņa pils, kas pieder pie skaistākajām jaunās Vācijas celtnēm. Tās izveidotas ar lielu lietpratību un arhitektoniskā skaistuma izjūtu. Šīs pils ir Zonthofena, Krōsinzē un Fogelzanga. Zonthofena lieliski pieskaņota kalnainajai apkārtnē vācu Algauā, Krōsinzē smagi nogūlusies Lejasvācu līdzenumā, Baltijas jūras tuvumā, un Fogelzanga ir it kā viduslaiku Reinas pils. Taisni Fogelzanga ir piemērs nacionālsociālisma radīšanas gribai. Turp jābrauc pa vienuļiem ceļiem, caur skābaržu mežiem, virs kuņiem skan vanagu

kliedzieni. Piepeši braucējs stāv klajumā pie fjordam līdzīga ezera. Kalnā redzamas no pirmatnīgiem akmens blūkiem veidotas celtnes ar masīvu torni. Šeit augšā sporta laukumos pūš skarbi vēji. Tuvumā atrodas lidlauks, kas, tāpat kā peldētavas, tenisa un sporta nami, pieder pie ordeņa pils. Te jaunajiem vadītāju kandidātiem trīs vai vairāk gados jāiziet caur ļoti stingru fizisku un garīgu skolu. Kandidātu uzņemšana ir neatkarīga no iepriekšējās izglītības, stāvokļa, šķiras un īpašuma. Parastos izlases principus te neievēro. Tomēr prasa, lai kandidāts būtu uzticams nacionālsociālistu partijas loceklis, ne vecāks par 30 gadiem, ar iedzimtu veselību un, vēlams, precējies. Ikvienā skolā kandidāts pavada vienu gadu. Zonthofenā, Alpos, tas bez tam īpaši nodarbojas ar Alpu problēmām un slēpošanu. Krōsinzē pilī viņa skats paplašinās, iepazīstoties ar Ziemeļjūras telpu, tās politiski saimnieciskajām un kultūras īpatnībām, bet Fogelzangā ar rietumu telpas problēmām. Ordeņa pils ir ticības skolas, vietas, kur vadītāja kandidāts gūst nacionālsociālisma pasaules uzskata pamatus. Lai to sasniegtu, viņam jāiztur grūti fiziski un garīgi pārbaudījumi. Pie plašās sporta izglītības pieder arī neskaitāmi drosmes un apņēmības pierādījumi. Lai apliecinātu savu gatavību kalpot kopībai, vadītāja kandidātam jānolēc ar izpletni, jāveic bīstami pārpeldējumi un jāšanas vingrinājumi. Vienas lietas šais ordeņa pilis trūkst — klostera nošķirtības. Taisni pretēji: vadītāja kandidāts atrodas pastāvīgā saskarē ar apkārtni, jo viņam taču jābūt biedriski saistītam ar tautas locekļiem visās valsts daļās. Tāpēc viņam katru gadu trīs mēnešus jāveic partijas iekšējās frontes dienests, kur viņš iepazīstas ar ikdienas darba problēmām.

Nacionālsociālistu vadītāju izlase spraudusi sev mērķi izaudzināt vīrus, kas, būdami ar tautu vienoti, prastu to vadīt, vīrus, kas pirmajā vietā neliktu sevi, bet Vāciju, kas cīnītos par to ar visu gara, miesas un sirds spēku. Jau tagad Vācijai ir vadītāju kandidāti, ko tā novieto jaunuzbūves darbā, kur viņi, smagi strādādami, var pierādīt, ka ir īsti nacionālsociālisti, kas seko devīzei: „Ticība, paklausība un cīņa”. Viņu darbu, ko tie dara Vācijas un jaunās Eiropas labā, vada izteiciens: „Vairāk būt nekā likties!”

A. L.

Ticības
pilis

Fogelzangas pils Eifelē. Skats uz galveno ēku ar vareno torni.

Fogelzangas ordeņa pils ēdamzāle, nacionālsociālistu celtniecības piemērs, kur arī milzīgos izmēros izpaužas formas skaidrība un skaistums.

AR FOTO APARĀTU UN OGLI

Vācu karavīri fotografē un skicē Rīgu

Ciņa par Eiropu jau novedusi vācu karavīrus daudzās zemēs. Foto albumi un skicē grāmatas pildījušās ar Norveģijas motīviem, Holandes rūpīgi tīrīto pilsētu skatiem, Flandrijas mazpilsētiņu arhitektonisko krāšņumu; tās rāda lepni pils pie Luāras un dienvidaustrumu telpas tautas tērpu un celtnu krāsu prieku. Tādēļ saprotams, ka vācu karavīri savā brīvlaikā fotografē un skicē arī Austrumu apgabalā, lai paturētu piemiņai šīs zemes skaistumu. Tās ir atmiņas mīļajiem dzimtenē, lai viņiem parādītu, kā viņu tēvi, dēli un vīri dzīvojuši un cīnījušies. Bieži vien tie ir personīgie pārdzīvojumi un lietas, kas sirdij mīļas. Šais fotouzņēmumos un ogleš zīmējumos atklājas vācu karavīra mīlestība pret dabas skaistumiem un viņa vēlēšanās iedziļināties tās zemes īpatnībās un dvēselē, kur viņš nonācis kā viesis. Mūsu fotouzņēmumu un zīmējumu nolūks ir parādīt, ko vācu karavīri savā tagadējā apkārtņē uzskata par raksturīgu; tai pašā reizē tā ir arī uzslava un piemiņa laudim un dabai, kurā tagad dzīvo vācu karavīri. H. W.

Sdt. Alfred'a Herzler'a zimejumi

(11. turpinājums.)

„Tie ir liellopu tauki,” paskaidroja rūpnieks, „puķes stāv tanīs trīs mēnešus. Tauti sasūc ziedu smaržu, un tad mēs no tiem pagatavojam esenci. Lielāko tiesu gan mēs smaržas ražojam no Francijas, vai Bulgārijas esencēm. Francijas lielajās smaržu rūpniecībās puķes tur pagrabos ieliktas sviestā pieci gadi, tā rodas parfimi, kas arī no drānām neizgaist gadiem. Tagad jūs sapratīsiet, kāpēc istās franču smaržas tik dārgas... Mēs gan dzīvojam lauksaimniecības zemē, bet šāda smaržu ražošana mums neatmaksājas. Tāpēc mēs ņemam vienkārši taukus...”

Griķis izrādīja mašīnu telpas, laboratoriju un noliktavu, iepazīstināja jaunekļus ar Pjera kungu un Vikingu un tad šķīrās no viņiem kā no veciem draugiem.

Kad Antons dažas dienas pēc notikuma iegāja Bulvāra kafejnīcā, „vienaldzīgie” viņu bijīgi sveicināja. Bet tas vēl nebija viss. Kantoņa pārzinis palika mēms, kad pēc liela sludinājuma „Šodienā” — „Griķa firma meklē kantoņa mācekli un izsūtāmo zēnu” — pieteicās vesels ducis jaunekļu, kam bija gaŗi mati un gaŗi svārkī.

XXV

Pēc Dāga aizbraukšanas Sniega Roze kļuva klusa kā rudens diena. Viņa slēpoja viena pati un vakaros nesēdēja kopā ar kalniešiem lielajā Gaiziņu istabā. Līdums viņas acīs ievēroja dīvainu valgumu, ko varēja saukt par ilgām vai skumjām.

Slēpotāji bija ceļa jūtīs uz Davosu. Dugavietis atzina, ka visi sasnieguši labu formu. Treniņu noslēgumam vajadzēja tikai kilometriem gaŗa nobrauciena Alpu kalnos un īpašu olimpiādes slaloma ceļu.

Sniega Roze zināja — Šveicē viņa tikties ar Dāgu Gundabrandu un tad... Jā, kas gan notiks tad?..

Baiba jūta, ka viņas sirds, domājot par šo tikšanos, nodrebēja kā apses pumpurs pavasara rīta ausmā, īsi pirms lapu atvēršanās. Bet savādi — Sniega Rozei vienmēr likās, ka Dāgs aizbraucis nevis uz savu dzimteni Norveģiju, bet gan uz kādu tālu, tālu, nesasniedzamu zemi un izgaisis kā kuģa siluets okeana miglā. Šķīšanās diena viņai atmiņā sājēja kā kādreiz bērībā pārgriezts pirksts. Slēpodama viņa bieži dzirdēja Dāga gaišo balsi un pēkšņi apstādamās jūta viņa drānu drusku svešādo, rūgto dvesmu. Ziemeļzemes puīša mīlestība skanēja Sniega Rozes dvēselē kā tālas

jūras šalkas, dziļi vienmērīgi un klusi. Kādā vakarā, kad vējš vilka pār laukiem saputinātu sniegu, Baiba viena aizgāja ar platajām, lecamajām slēpēm kalnā. Bija jau pabieza krēsla, un vējš raustīja egļu galotnes kā melnas, izpūrušas vārnas. Norveģijas karogs skatu tornī Dāga aizbraukšanas dienā bija nolaists — karoga masts slējās vientuļš un kails debesis. Vējš pūta šķērsām pāri kalnam. Pie Sniega Rozes kājām sniegš griezās vērpetē. Bija nemīlīgs un auksts. Kaut kur pie Kaķīša ezera kādās mājās gaudoja suns. Pat cauri vējajakai Sniega Roze jūta vēja asumu. Viņa ieskrējās uz lēktuves pusi un pēkšņi sajūta savādu nepatiku. Pirmo reizi savā sportistes mūžā Sniega Roze jūta nepatiku, gatavodamās lēcienam. Vai es esmu slima? Kā zibens izskrēja doma cauri Baibas smadzenēm. Viņa sakoda zobus un aizmiedza acis — bija jau tramplīna mala. Brīdi Sniega Roze jūta savu ķermeni smagu kā akmeni karājamies gaisā, nē, tas nebija lidojums kā citas reizes — tā bija tikai krišana — tad slēpes ar joni atsītās pret zemi, Baiba apmeta kūleni it kā kāda nemākule, kas lēktu pirmo reizi, un dzirdēja, ka slēpes nokrakš.

„Manas slēpes!” bija pirmā doma, kas Sniega Rozei ienāca prātā. Viņa mēģināja piecelties, bet abas kājas apdedzināja it kā uguns, acu priekšā nošķīda dzeltenas dzirksteles un ievaidēdamās Baiba atkrita atpakaļ sniegā. Nē, tas nevarēja būt! Vai viņa tiešām bija tik ļoti sasitusies! Izmežģījusi kāju? Sniega Roze iekoda lūpā un, atspiedusi rokas pret zemi, mēģināja vēlreiz. Velti. Kājas nevarēja pakustināt, tās bija kā dzelzīs saslēgtas. Meistare sajūta skaudras sāpes ķermenī, bet nesaprata, vai tās ir kājas, kas sāj, vai satriektā mugura. Viņa pūlējās apgriezties uz krūtīm, stiepa rokas un kārpīja sniegu, bet katra kustība sagādāja nežēlīgas sāpes. Piere nosvīda, elpa sāka smakt un acu priekšā virpuļoja melni plankumi. „Tas laikam ir ģibonis,” domāja Sniega Roze, kas pat redzējusi nebija, kā cilvēki ģībst. Brīdi viņa aprīma un mēģināja atpūsties, lai sāktu atkal no gala. Vējš viņai pāri dzina sniegu. Baibai likās, ka viņu te vientuļu ieputinās un neviens neatradīs līdz pavasarim. Tā bija smieklīga doma, kas radās laikam tāpēc, ka nevarēja pakustināt kājas — izdaudzīnātās Sniega Rozes kājas. Baiba klausījās — neviens kalnā nesauca viņas vārdu, neviens nenāca viņu meklēt. Kliegt? Nē, ne

Gaiziņu istabā, nedz pagalmā to nevarētu dzirdēt — māju aizsedza kalns un mežs. Viņa iebāza sniega sauju mutē. Sportiste nedrīkstēja zaudēt samaņu. Nē! Un stiprā meistare no visa spēka knieba sev rokā.

Pēkšņi Sniega Roze nodrebēja — varbūt viņa bija lauzusi kājas? Pēc divām dienām izlases slēpotāji brauks uz Davosu, bet viņai būs jāpaliek Rīgas slimnīcā ar ģipsi iemūrētām kājām... Abām rokām Baiba rausa sniegu un bāza mutē, rīkli un kaklu dedzināja karsts sausums. Viņa rīja sniegu un nedomāja, vai tas kaitē plaušām vai nē. Bailes pirmo reizi mūžā sagrāba Sniega Rozi kā lietuvēns. Ja nu viņai jāguļ divi, trīs mēneši slimnīcā, ja nu... jāpaliek klibai un kroplai uz mūžu?... Sniega Roze grieza zobus aiz sājēm. Vairs nekad neslēpot, nedejot... Tas bija drausmīgi. Pēc pāris baigiem acumirkļiem viņa saņēmās un sāka sevi mierināt. Varbūt viņa bija tikai satriekusi locekļus, līdz prombraukšanas dienai tas pāries. Un vislaunākajā gadījumā — modernā chirurgija spēja visu. Klibai, neglītai un nevarīgai viņai nebūs jāpaliek. Sniega Rozes kājas būs atkal tikpat veiklas, spēcīgas un skaistas kā senāk. Niecīgs kaulu lūzums, to varēja viegli sadziedēt... Baiba saņēma visus spēkus, mēģināja mazliet parāpties uz priekšu. Bija tāda sajūta, it kā ap viņas augumu kurētos ugunskurs. Vējš nežēlīgi plēsa egļu skuļas un svilpoja klajumā. Tumsa ietina Gaiziņkalnu kā melnā lakatā. Kāpēc kalnieši nenāca viņu meklēt? Sniega Rozei likās, ka mokoties pagājušas jau vairākas stundas. Domas galvā sāka virpuļot kā sausas smiltis vētrā. Davosa, Davosa! Sniega Roze izmisusi svaidīja galvu — vējš vilka viņai sniegu acīs. Pēc nedēļas Davosā pulcēsies pasaules slēpotāju izlase ar ziemeļzemes dēlu krāšņo Dāgu Gundabrandu priekšgalā. Tur būs vāci, somi, norveģi, franči... Nebūs tikai slaidās latviešu meitenes Baibas Lielupes, kurās īsto vārdu ārzemnieki nemācēja pat izrunāt, bet zināja, ka viņa ir Sniega Roze. Baiba atcerējās pirmo ziemas olimpiādi Šveicē. Toreiz viņa valkāja žaketi baltu kā sniegš virs biksēm rudzpuķu zilumā, un balto olimpiādes cepuri rotāja Latvijas krāsas. Balts vilnās kamzolis sniedzās līdz zodam, izceldams sejas svaigumu un zaļģano acu mirdzumu. Rudie mati Sniega Rozei toreiz vijās gandrīz līdz pleciem. Kad viņa ieguva otro vietu un, gavilēm skanot, uzkāpa uz paaugstinājuma, pie meistares kājām

viļņoja milzīga ļaužu jūra. Simts tūkstoš skatītāju dzirdēja skaņruņos Latvijas un Baibas Lielupes vārdu. Orķestris atskanēja Latvijas himnu, kas svešajā zemē un svešajos ļaudīs Baibai izlikās daudz, daudz skaistāka nekā dzimtenē. Blakus citu valstu karogiem lielā mastā pacēlās sarkanbalt-sarkanais karogs, un tad starptautiskās ziemas sporta savienības prezidents uzlika Baibai galvā zaļu lauru lapu vainagu — augstāko atzinības zīmi sportā. Nelielais latviešu pulciņš viņu aiznesa uz rokām līdz viesnīcai, Tālavš sūtīja radiogrammu uz Rīgu, tik liela toreiz bija sajūsma par Baibas Lielupes uzvaru... Tās pašas dienas vakarā lielajā sportistu godināšanas aktā Sniega Roze, tērpusies lepnā Alsungas tautas tērpā, pie katra soļa skanot kaltās vara jostas un saktas pakariem, saņēma senlatvietes gredzeniem rotātajās rokās olimpisko sudraba medaļu. Tas bija Baibas triumsfs visas pasaules priekšā. Vēl ilgi daudz valstu laikraksti un žurnāli pārdrūkāja viņas attēlu bagātajā un īpatnējā Alsungas tautas tērpā ar cildinājuma vārdiem spējīgajai un daiļajai latviešu meitenei. Un tagad?.. Sniega Roze cīnījās ar asarām. Ziemas biedrības un viņas pašas lielais sapnis par Eiropas meistares titula izcīnīšanu viena kritiena dēļ varēja izgaist kā pieneņu pūkas vējā. Kāpēc tam vajadzēja notikt taisni tagad, lielās olimpiādes priekšvakarā? Vai tas bija liktenis? Sniega Roze sev nedroši jautāja. Nē, nē, nekad, pat skolas gados, jaunībā viņa nebija ticējusi liktenim, tikai pati sev — savai drosmei, spēkam un gribai. Lielais liktenis, kuŗu citi pieminēja ar bailēm un bijību, Sniega Rozei šķita kā vienkārša māla pika, ko cilvēks tur rokā un veido pats, kā grib. „Liktenis ir mana griba,” viņa kādreiz teica Līdumam, un visi zināja, ka Sniega Rozes devīze ir „Drošam pieder pasaule”. Bet nu...

Es pati esmu vainīga, gulēdama sniegā, Baiba dusmojās, man nevajadzēja šovakar vienai pašai nākt kalnā un lēkt. Laiks auksts un vējains, pavisam neizdevīgs. Tā bija muļķība. Visi jau zina, ko es varu. Kāpēc man vēl vajadzēja mēģināt — sevi pārspēt sportists var tikai sacīkstēs. Nogurusi domās un pārmetumos, Sniega Roze sajuta savādu tukšumu galvā. Varbūt es jau murguju, viņas apziņa vēl meklēja izskaidrojuma. Viņa uz brīdi redzēja Dāga seju spilgtā saulē, Norveģijas kalnu galotnes... Kaut kur skanēja kamanu zvani, viņi abi ar Dāgu brauca kamanās, un Dāga lāčādas kažoks viņu sildīja... Nē, tas nemaz nebija Dāgs, tas bija Andris. Bet kāpēc saule spīdēja tik spoži kā martā? Vai tā nebija Trondheima un Gundabranda savrupmāja? Veca sirma dāma stāvēja uz lievenēm un māja viņai — tā bija Dāga māte. Un tur tā meitene ar gaišajām bizēm un slēpēm pār plecu? Ingrida, Ingrida —

Dāga māsa, kas ļoti milēja Sniega Rozi... Tad viss kļuva tumšs un kluss kā dzelme. Andris ar vējlukturi, Līdums un Dorainis uz slēpēm, tā viņi beidzot putenī, atrada Sniega Rozi. Andris nobāla, ieraudzījis meistari kā nedzīvu sniegā guļam. „Sniega Roze, Sniega Roze,” viņš sauca, purinādams ļengano ķermeņi. Līdums berzēja Baibas deniņus ar sniegu, bet arī tas šoreiz daudz nelīdzēja.

Ģibonis bija dziļš. Baiba gan ievaidējās, bet acis neatvēra. Ātri viņi sataisīja no slēpēm nestuves un pa visiem nonesa Sniega Rozi lejā, Gaizīņos.

Tanī naktī Andris notrieca jauno kumeļu putās, vezdams no Vestienas ārstu. Baiba pamodās tikai tad, kad ārsts ar Maijas piepalīdzību ielēja viņai degvīnu mutē. „Vai man... lauztas abas kājas?” viņa tūlī jautāja.

„Nē, tikai viena, bet otra stipri satriekta. Drīz būs no Rīgas klāt ātrās palīdzības auto. Profesors Medāns lūzumu labi saaudzēs. Bet tagad — iedzeriet zāles!” mierinādams atbildēja ārsts. Kā miglā Sniega Roze vēl redzēja Maijas, Andra un Līduma sejas, tad tās izdzisa līdz ar sēpēm

XXVI.

Tik vienkāršs Sniega Rozes kritiens tomēr nebija. Kad Rīgas slimnīcā slavenais chirurģs profesors Medāns pacēla galvu no pārsienamā galda, virs kuŗa, zobus sakodusi, gulēja Sniega Roze, viņš teica it kā savam asistentam, bet raudzījās Baibā: „Kreisās kājas kaula plīsums, labā lauzta.” Baiba saprata — līdz pašam maijam, kamēr Gaizīņkalnā nokūsis sniegs un sāks ziedēt maigi zaļās palagzdītes, profesors dziedēs viņas kaulus. Februāris un marts — skaistākie slēpotāju mēneši — paies neredzēti.

„Vai es varēšu slēpot, profesora kungs?” Sniega Roze stūrgalvīgi jautāja, kad Medāns, asistentam un māsai piepalīdzot, sāka atkal darboties ap viņas labo kāju, kam gatavoja ģipša apsēju. Profesora asās acis pavērsās Sniega Rozē tā, it kā viņa šaubītos par ārsta spējām.

„Protams, Lielupes jaunkundze. Tikai ne vairs šinī ziemā.”

Sniega Roze novērsās. Acīs viņai ar varu lauzās asaras. Bet neviens nedrīkstēja tās redzēt. Sniega Roze raud slimnīcā. Tas tikai būtu negods. Un Baiba, sēpēs viebdamās, sāka dungot kādu nodeldētu slēpotāju maršu, pirmo, kas ienāca prātā. Tievais profesors skaļi smējās un nežēlīgi urbinājās ap kāju. „Kaut mani pacienti vienmēr būtu bijuši īsti sportisti!” Sniega Roze dzirdēja, asaras rīdama. Profesora Medāna nodaļā katru ziemu gulēja slēpošanas upuri — lielāko tiesu iesācēji — un ārstēja lauztos locekļus. Baiba Lielupe viņam nebija pirmā trakule, kā viņš sauca slēpotājas. „Ziemā vienmēr kājas un rokas lūst kā trausli skali,” slavenais chirurģs

Svešumā

*Klist sveču mirdzums visai zemei pāri,
Un, lēni gruzdot, iekvēl egles zars.
Tik tālos mežos auro vilki kāri,
Raud klusās elsās salā bērni bāri,
Un skaudrās sēpēs truls top vīru gars.*

*Kas tās par ēnām, kas tur plok un ceļas,
Ar kuŗām pildās kailais lauks un mežs?
Kāds pūlis svētceļnieku pāri ceļiem veļas,
Tiem aizvien lēnāk soļi smiltis zveļas,
Un lūpas vāri vienu vārdu dveš...*

*Nav beigu naktij. Ceļam neredz gala,
Un gurdā solī sniegā sievas klūp.
Starp simtiem spēku mazums vīriem*

*jāsadala,
Līdz atkal gaiša vērsies tālā debess mala,
Pret kuŗu neziņš un tumsas vara drūp.*

*Un kad visdziļāk nakts pār zemi klājas,
Un kad vistuvāk liekas nācis gals,
Ap kādu vīru drūmais pūlis stājas,
Tā skats veļ tālumus, kur sirds jauž tēva mājas,*

Un turpu pāri ceļas viņa balss:

*— Jūs, kas dzimtenes dievnamos baltos
Nakti šai lūgšanā saliekat rokas,
Pieminiet visus mūs klajumos saltos,
Lai kļūst vieglākas šeit mūsu mokas!*

*Ceļaties pāri reiz sīkajām ķildām,
Raugiet, kā ciešanas dalām mēs klusot,
Vienā elpā rokas sev sildām,
Vienās skrandās sedzamies dusot!*

*Ne jau tādēļ šeit mums ir jāklīst,
Lai jūs trulam nespēkam ļautos,
Pat visdziļākās sēpes reiz sadzīst,
Kopā par varenu spēku lai kļautos.*

*Vienreiz — es zinu, mēs pārņāksim mājās,
Bet kas preļi iznāks mums sētās?
Vai jūs gribat, lai soļi mums stājās,
Dubļus brienot ceļmalās svētās?*

*Varbūt tas vaidu un asaru sidrabs,
Kas mūs slacina nakti un dienu,
Reiz par uguni kvēlu un dzīvu taps,
Lai jūs kausētu visus par vienu!*

*Jūs, kas dzimtenes dievnamos baltos
Naktī šai lūgšanā saliekat rokas,
Zināt — tik jūsu dēļ klajumos saltos
Gribam līdz galam izciest mēs mokas!*

Ingrida Vīksna.

teica tik ikdienišķā balsī, it kā tiešām runātu par skaliem.

Sniega Roze gulēja pirmo reizi mūžā slimā. Viss te bija balts, pelēks un vienmuļš. Ziemas biedrība viņai izgādāja atsevišķu istabu ar tālruni un radio. Gaidas kundze pati kopa meitu, bet Baibai trūka vēja, gaisa, skuju un sveķu smaržas. Slimnīcas siltais, zaļu smaržām piesātinātais gaiss mocīja viņu līdz nelabumam. Gaidas kundze turēja logu vienmēr vaļā un līdzjūtīgi skatījās, kā Baiba, iesprostotam meža zvēram līdzīgi, kārām nāsīm tvēra auksto gaisa šalti, kas bieži līdzī ienesa dūmus un pilsētas smakas.

Baiba gulēja ģipšā un varēja tikai kustināt rokas un galvu. Kājas bija kā nedzīvas. Straujajai Sniega Rozei, kas nekad, pat bērībā, nebija slimojusi, šī gulēšana izvērtās mokās.

(Turpinājums sekos.)

KAUČUKS NO SINTETISKAIS KAUČUKS — BUNA — PĀRSPĒJ DABISKO

Kaučuks — pamatmateriāls, no kā izgatavo gumiju, taqad ir viena no vissvarīgākajām vielām teknikā. Eiropieši kaučuku pazīst tomēr tikai kopš 200 gadiem. Tā kāds Brazīlijas apceļotājs 1739. gadā apraksta koku, ko iedzīmītie saucot par „hevē”; pārgriežot tā mizu, izplūst pienaina sula, ko indiāņi ziežot uz audumiem, lai tie nelaistu cauri ūdeni. Hevē koka sulu iedzīmītie saukuši par „kahušu”. No iežuvušas kahušu jeb kaučuka sulas indiāņi pratuši izveidot arī lodes, kas izlietotas „batei” spēlē.

Kultūrtautas savā rūpniecībā kaučuku sāka izmantot plašākos apmēros tikai ap 1840. gadu. Tas notika pēc tam, kad slavenie izgudrotāji Līdersdorfs un Gudjers atrada papēmienu, kā no kaučuka izgatavot gumiju. No neapstrādāta kaučuka neiznāk ne labas galošas, ne gumijas audumi. Pirmās galošas, ko gatavoja vecos laikos, karstā laikā kļuva lipīgas, bet aukstumā sakalta un saplaisāja. Gudjers un Līdersdorfs, neatkarīgi viens no otra, atrada, ka, karsējot kaučuka un sēra maisījumu, iegūstams daudz labāks materiāls. Tā, kaučuku „vulkānizējot”, dabū isto gumiju.

Ap 1850. gadu pieprasījumi pēc kaučuka sāka strauji augt. Kamēr 1840. gadā pasaules tirgos nākušas pavisam tikai 400 tonnas kaučuka, 1890. gadā pārdotas jau 29.000 to jaunā materiāla. Dienvidamerikas mūža-mežos dodas tūkstošiem kaučuka vācēju. Nodibinās sabiedrības, kas izmanto indiāņus kaučuka vākšanā. Visplašākos apmēros sākas mežonīgi spaidi pret iedzīmītiem. Ar pātagu un šauteni piespiež indiāņu masas savākt iespējami lielāku kaučuka daudzumu. Putumaio apgabālā tā kaučuka gada produkciju paceļ gan no 40.000 līdz 350.000 kg, bet... šai pozitīvajai statistikai līdzī seko kāda cita: Putumaio apgabala indiāņu skaits neilgā laikā krīt no 50.000 uz 8000... Ir dokumentēti neskaitāmi fakti par gandrīz vai neticami necilvēcīgām metodēm, kas lietotas pret kaučuka vācējiem. Kaučuku vākt dzina arī sievietes un bērņus. Kas nesavāca prasīto normu, tos daudzīja ādas pātagām vai piesēja pie kokiem, kur tie gāja bojā. Izmocītos cilvēkus sabiedrības uzraugi allaž izmantoja kā dzīvus mērķus — šaušanas vingrinājumiem. 11 gadu laikā tā no Putumaio apgabala izspieda ap 4 milj. kg kaučuka, t. i. apmēram 100 kg uz katru nomocīto indiāni.

Asinīm slacītas bija arī tās kaučuka kravas, kas nāca no Afrikas. Kongo apgabālā te 1908. g. nodibinās drausmīgi slavenā „Abir Company”, kas ar 2000 moderni aprūpotiem gūstītājiem pastāvīgi izmantoja apm. 10.000 iedzīmīto. Seit metode bija tāda: gūstītāji uzbruka iedzīmīto sādžām, nolaupija sievietes un bērņus un ieslodzīja nometnēs. Vīri savus tuviniekus varēja izpirkt pret zināmu kaučuka normu. Ja to nespēja piegādāt, sievietes un bērņus mērdēja badā vai — kā tas 11.000 gadījumos pierādīts — pārdeva verdzībā arābu tirgotājiem. Bet „Abir Company” akcijas divu gadu laikā cēlās no 4,5 līdz 700 mārciņām...

Kaučuka cenas cēlās un pieprasījumi joprojām auga, sevišķi pēc tam, kad sāka atstāt riteņbraukšana un automobilisms.

Praktiskā lietošanā buna izrādījusies izturīgāka par kaučuku. Salīdzinājumam divas auto riepas pēc 20.000 km nobraukšanas — pa kreisi: kaučuka riepa ir vairāk nodilusi nekā bunas riepa (pa labi). „Laikmeta” arch.

Hevē kokiem bagāto mežu dēļ norisinās kari. Valdības, kuŗu pārzinā ir hevē meži, tos izmanto līdz pēdējam un mēģina noturēt monopoltiesības par katru cenu. Tas pats norisinās pēc tam, kad botāniķiem izdodas pārņest hevē stādus uz Dienvidāziju un tur sāk ierīkot kaučuka koku plantācijas. Sevišķi labi hevē koki aug Malajas pussalā un apkārtējās salās. Ar saimnieciskās izspiešanas metodēm angļu un holandiešu plūtokrati izmanto turienes lēto darba spēku, un plantācijas aug neredzētā ātrumā. 1920. gadā pasaule ražo 350.000 to kaučuka, bet 1936. gadā produkcija pieaug līdz 869.000 to.

Līdz ar pāreju uz plantāciju kaučuku, izzīmējas arī lielas pārmaiņas saimnieciski politiskā ziņā. Kamēr agrāk kaučuka monopols piederēja Brazīlijai un Beļģijas Kongo, tagad to ieguva Anglija un Holande. No visas 1937. g. kaučuka ražas, kas ir apm. 1,1 milj. to liela, 478.000 to iegūtas Malaju valstīs, bet 439.000 Holandes Indijā (Sumatrā, Javā u. c. salās). Šis viens no pasaules saimniecības svarīgākajiem faktoriem tagad jau gandrīz pilnīgi ir Japānas rokās. Amerikas Savienotajām valstīm un Anglijai tagad kaučuka bagātības vairs nav pieejamas, un šais zemēs kaučuka trūkums drīz vien būs sāpīgi sajūtams.

Bet kur ņem kaučuku Lielvācijas rūpniecība? Kaučuka trūkums Vācijā bija smagi sajūtams 1914.-18. g. pasaules karā. Te talkā nāca vācu zinātnieki un izgudrotāji. Pēc ilgām pūlēm un neskaitāmiem izmēģinājumiem viņi atrada ceļu, kā izgatavot tehniski derīgu mākslīgu kaučuku. Vislielākie nopelni te bija Pummerer'am, Harries'am un F. Hofmann'im, kas lika pamatus kaučuka ķīmijai. Kaučuks ir ogļūdeņradis, t. i. sastāv tikai no divām pamatvielām — ogļekļa un ūdeņraža. Lieta tā tad šķiet vienkārša, jo ogļu un ūdens Vācijā netrūkst. Tomēr tikai pēc vairāk gadu ilgām, neatlaidīgām pūlēm izdevās pagatavot pirmo sintētisko kaučuku. Bez tam šī materiāla kvalitāte nebūt neapmierināja. Pēc pasaules kara sintētiskā kaučuka fabricēšanu pārtrauca, jo lētais un augstvērtīgākais dabiskais kaučuks mākslīgo pilnīgi izkonkurēja.

Vācu zinātniekus tomēr maz interesēja saimnieciskā konjunktūra, bet gan pati problēma kā tāda. Prof. H. Staudinger's 1926.—1932. g. pierādīja, ka kaučuks ir lielmolekulāra viela. Kaučuka sīkdaļiņas

KAĻĶIEM UN OGLES

jeb molekulas ir neiedomājami tievi, bet samērā gaŗi diegi. Jo gaŗāki šie diegi, jo labākas īpašības ir kaučukam. Tādēļ arī, pagatavojot mākslīgo — sintētisko kaučuku, jāievēro, lai pēc iespējas „izaudzētu” labi gaŗas sīkdaļiņas. Svarīgs, protams, bija arī izejvielu jautājums. Pirmā „erzackaučuka” gatavošanai ņēma acetonu, bez tam bija vajadzīgi dzīvsudraba sāļi un citas dārgas vielas. Drīz vien izdevās atrast ceļu, kā pagatavot mākslīgu kaučuku no ogles, kaļķiem un ūdens. Pēc nacionālsociālisma nākšanas pie varas visus izmēģinājumus sintētiskā kaučuka nozarē sāka atbalstīt arī valsts. Beidzot ceļš bija atrasts. I. G. Farbenindustrie sabiedrības ķīmiki pirmie izgatavoja lielisku mākslīgo gumiju, kas vairs nebija nekāds surrogāts, bet tehniski augstvērtīgs produkts. Jauno kaučuku nosauca par „buna” un vispirms izgatavoja vairākas serijas autoriepu, ko pārbaudīja izturības braucienos pa vissliktākajiem ceļiem. Šīs bunas riepas pierādījis nevien līdzvērtīgas, bet pat vēl pārākas par dabiskās gumijas riepiņām. Tagad bunu visādās šķirnēs gatavo rinda lielu rūpniecības uzņēmumu, kas ražo arī bruņošanās vajadzībām. Milzīgi daudzumi bunas aiziet automašīnu un lidmašīnu riteņu riepām, caurulēm, mašīnu daļām; no tās taisa arī galošas, zoles, gāzmaskas, tērpus pret kodīgām vielām, izolācijas materiālus u. t. t.

Nosaukums buna ir vārda butadiēns saīsinājums. Butadiēns ir gāze, kas sastāv no ogļekļa un ūdeņraža, pie kam pēdējā nav visai daudz. Tādēļ mēdz teikt, ka butadiēns ir nepiesātināts ogļūdeņradis. Arī kaučuks ir tāds nepiesātināts ogļūdeņradis. Grūtības kaučuka sintezēšanā pa daļai izskaidrojamas ar to, ka ķīmiki tā iegūšanai neņēma butadiēnu, bet kādu citu nepiesātinātu ogļūdeņradi — izoprenu. Tas rodas kaučuku destillējot. Gaŗās dabiskā kaučuka molekulas uzbūvētas no savirknētām izoprena daļiņām. Izrādās, ka grūti tomēr piespiest izoprena daļiņas tā savirknēties; bez tam arī pašu izoprenu dabūt nav viegli. Citādi tas ir ar butadiēnu. Šo gāzi tagad ražo šādi. Vispirms lielās elektriskās krāsnīs sakausē kaļķus ar ogli, pie kam iegūst karbīdu, to pašu karbīdu, ko izlieto apgaismošanai karbīda lampās. Kad karbīdam uzlej ūdeni — rodas acētilēna gāze. Karbīda lampā to vienkārši sadedzina, bet bunas fabrikās ķīmiski apstrādā tālāk. Ar sevišķu papēmienu izdodas acētilēna gāzei ķīmiski pievienot ūdeni, pie kam rodas aldehīds, viela, kas visai radniecīga formalīnam. No aldehīda viegli tālāk pagatavo tā saukto aldolu, ko tālāk pārvērs par butadiēnu. Tagad atliek vienīgi piespiest butadiēna daļiņām saķēdēties gaŗās virknēs, ko vācu ķīmiki un tehniki tagad arī pilnīgi atrisinājuši. Klausot ķīmika burvju zīlīm, vielu daļiņas sakārtojās taisni tā, kā paredzēts, lai rastos jauna viela ar vēlamām tehniskām īpašībām. No gāzes rodas cieta, elastīga viela, ko tālāk var mašīnās samīcīt kopā ar citām vielām, vulkānizēt, krāsot, saistīt ar citiem materiāliem, piem., audumiem vai stiepleņu režģiem u. t. t.

Buna ir viens no vērtīgākajiem vācu zinātnes un tehnikas sasniegumiem, ar ko Lielvācija kļuvusi neatkarīga no tropu zemēm. Anglijai un Amerikai, kas līdz šim visu saņēma no verdzīnāto tautu rokām, tagad, kad tās savu bagātību avotus zaude, būs grūti segt iztrūkumus. Dr. Mežmāts.

Moderna cepure no lietota materiāla.

Cepure no dažādiem atgriezumiem. Dienas tērps no diviem materiāliem.

Kostīmjaka no vīriešu uzvalka.

Pēcpusdienas tērps no mēbeļdrānas un nemoderna satina tērpa. Cepure no tā paša materiāla.

JAUNĀ TAUPIBAS MODE

Vecu apģērbu nav: ir tikai labāk vai sliktāk kopti, moderni vai nemoderni pašūti. Ar šādu devīzi noritēja Rīgas I tirdzniecības uzņēmuma rīkotā kara laika modes apskate M. Ģildē 14. un 15. martā.

Kad kara apstākļos pietrūkst jauna sezonas tērpa vai materiāla tā pagatavošanai, tad vispirms jāpamekē skapjos vai tīnēs. Gandrīz katrā mājā atradīsies kāds aizmirsts drānas gabals, kāds pusvalkāts apģērbs. Mazliet izdomas, drusciņ vairāk darba, un rezultātā — jauns tērps. Kā apvalkātam mētelim apgrieziet otru pusi, no kungu uzvalka izveidot dāmu kostīmu, to zina katrs drēbnieks. Bet arī vecmāmuļas apmetnis, sena portjēra, mēbeļu drānas atgriezums, ceļasomas pārvalks, un pat — cukura maisa rūpīgās rokās noder kā pamatmateriāls jaunajam tērpiņam. Ja agrākais apģērbs izvalkāts caurs, nav jābaidās. Kat-

ru caurumu var aizsegt ar ielāpu un ielāpus izveidot tik gaumīgi, ka rodas pat jauna auduma iespaids.

Jaunu tērpu izveidošanai no izvalkātiem un aizmiršiem materiāliem Rīgā strādā darbnīcas (RITU 14., 18., 169., 297. veikals) ar vairākiem desmitiem šuvēju, bet visus piedāvājumus nespēj apmierināt. Tādēļ 18. veikala vadītāja Danosa kundze iekārto īpašu „modes ambulanci”, kur katra dāma varēs saņemt padomus un piegrieztnes, lai savu tērpu varētu pašūt mājās. Bērnu apģērbiem nav nepieciešami jauni materiāli, kamēr nav izlietoti visi mātes, tēva, vecāko brāļu vai māsu apģērbi.

Lai taupītu ādas, šovasar pēc iespējas jāvalkā apavi ar koka zolēm un drānas vai ādu atgriezumu virsdaļām. Šādus apavus, paredzams, varēs iegūt bez atļaujām. Apavus var pagatavot visdažādākās krāsās,

pieskaņotus tērpiņam, ar ko var sasniegt glītu un pat elegantu iespaidu, kā to, piem., rāda RITU ražošanas daļas un K. Trēziņa uzņēmuma modeļi.

Lietpratēja amatnieka roka sekmīgi atjauno arī saplīsušus virskreklus un novalkātas kakla saites. Šinī nozarē priekšzīmīgus sasniegumus guvis RITU 22. veikals.

Agrāk no modes prasībām drīkstēja atkāpties tikai reta pārdrošnice, bet tagad materiālu dažādība prasa no jaunu tērpu šuvējām īpatu gaumi un izdomu, lai katrs tērps būtu pieskaņots valkātajai.

RITU sarīkotā skate bija mazs ierosinājums mūsu dāmām taupīt. Ar katru metru auduma, ar katru kvadrātpēdu ādas, ko aiztaupām savā ikdienas dzīvē, mēs atvieglojam rūpniecību un panāžam kalt ieročus Jaunās Eiropas uzvarai. J. M.

Zēnam apģērbs no mātes kostīma, meitenei mētelis un kleita no lielās mātes tērpa.

Jauna kostīmjaka no 1912. g. plīša mēteļa.

Kurpes ar koka zolēm un salmu-celluloida pinumu virspusē.

Radiofona programmas

SVĒTDIEN, 22. MARTĀ

- 5.00 Raldījums vācu kaņavīriem.
 6.15 Hamburgas ostas koncerts.
 6.45 Ziņas latviešu valodā.
 7.00 Ziņas vācu valodā.
 7.10 Hamburgas ostas koncerts (turpinājums).
 8.00 Jaunu nedēļu kad sāk, lai tev allaž priecīgs prāts.
 8.45 Vingrošana bērniem.
 9.00 Vācu meistari mūzikā un literatūrā.
 10.00 Ziņas vācu valodā.
 10.10 Dievkalpojums.
 11.10 Koja dziesmas. T. Kalniņa koris.
 11.30 Ciņa un plempļa.
 12.00 G. F. Händel'a sonāta.
 12.15 Ziņas latviešu valodā.
 12.30 Ziņas vācu valodā. Pēc tam vācu tautas koncerts.
 14.00 Ziņas vācu valodā.
 14.15 Jautrais nedēļas kalendārs.
 14.30 Bērniem. Skola mežā. M. Lapiences raidāmluga.
 15.00 Latviešu meistari mūzikā un literatūrā.
 16.00 Pēcpusdienas mūzika.
 16.45 Ziņas latviešu valodā.
 17.00 Ziņas vācu valodā. Pēc tam pēcpusdienas mūzikas turpinājums.
 18.00 Preses apskats.
 18.20 Vācu pavasaris (raidījumu virkne).
 19.00—20.00 Raldījums vācu valodā:
 19.00 Ziņas no kaņalauka. Pēc tam mūzika.
 10.30 Laika kavēklis.
 19.45 Vācijas sporta ziņas.
 20.00 Ziņas vācu valodā.
 20.15 No uvertīras līdz finālam I. Ceļojums pa operas pasauli (skaņu plates).
 21.00 Ziņas latviešu valodā.
 21.15 No uvertīras līdz finālam II.
 22.00 Ziņas vācu valodā. Pēc tam sporta ziņas.
 22.20 Deju mūzika. R. Ēriņa, A. Kortāns, A. Vintera kvintets un Radiofona deju kapella.
 24.00 Ziņas vācu valodā.
 0.15 Noslēgums.

KATRU DARBDIENU

- 5.00 Raldījums vācu kaņavīriem.
 6.15 Mūzika skaņu platēs.
 6.30 Rīta vingrošana.
 6.45 Ziņas latviešu valodā.
 7.00 Ziņas vācu valodā. Pēc tam rīta koncerts.
 8.00 Rīta mūzika.
 9.00 Ziņas vācu valodā.
 9.10—11.30 Raldījumu pārtraukums.
 12.15 Ziņas latviešu valodā.
 12.30 Ziņas vācu valodā.
 12.45 Pusdienas mūzika.
 14.00 Ziņas vācu valodā.
 15.00 Virspavēlniecības ziņojuma lēns atkārtojums un īsas ziņas kaņaspēkam pierakstīšanai.
 16.45 Ziņas latviešu valodā.
 17.00 Ziņas vācu valodā.
 20.00 Ziņas vācu valodā.
 21.00 Ziņas latviešu valodā.
 22.00 Ziņas vācu valodā. Pēc tam sporta ziņas.
 24.00 Ziņas vācu valodā.
 0.15 Noslēgums.

PIRMDIEN, 23. MARTĀ

- 8.00 Latviešu tautas dziesmas un dejas (skaņu plates, vīru sekstets).
 8.30 Mūzika skaņu platēs.
 11.30 Darbam un mājai (priekšlasījums, sarunas, mūzika).
 14.15 Solistu koncerts.
 15.30 Mūzika skaņu platēs.
 15.45 Mirdzošie nieki. A. Atvaņa raidāmluga.
 16.15 Pēcpusdienas mūzika I (Eckerl's un ritmiķi).
 17.15 Pēcpusdienas mūzika II (Kaiser'a un Radiolona deju kapellas).
 18.00 Aktuālitātes.
 18.30 Raidījums vācu kaņavīriem. Jautra kareivju stunda.
 19.00—19.30 Raldījums vācu valodā:
 19.00 Priekšlasījumu cikls: Mūsu armija.
 19.15 Ziņas no kaņalauka.
 19.30 Pūtēju orķestra mūzika.
 20.15—Rīga, Madona:
 —21.00 Kontakts ar sabiedrību. K. Miķelsones komēdija.
 20.15—Kuldīga, Llepāja:
 —21.00 2x45 minūtes jautram laika kavēklim vārdos un skaņās.
 21.15 2x45 minūtes jautram laika kavēklim vārdos un skaņās.
 22.20 Kamermūzika.
 22.55 Viegla mūzika. (Salona trio un skaņu plates.)

OTRDIEN, 24. MARTĀ

- 11.30 Bērniem. Vai kokiem ziemā salst? R. Akera uzvedums.
 12.00 Mūzika bērniem.
 14.15 Latviešu mūzika un literatūra.
 15.30 Solistu koncerts. (W. A. Mozart'a un C. M. v. Weber'a darbi).
 16.00 Pēcpusdienas mūzika I
 17.15 Pēcpusdienas mūzika II (mandolīnu orķestris, humors).
 18.00 Aktuālitātes.
 18.30 Raidījums vācu kaņavīriem. Jautra kareivju stunda.
 19.00—20.00 Raldījums vācu valodā:
 19.00 Paskaidrojumi par virspavēlniecības ziņojumu. Pēc tam mūzika.
 19.15 Ziņas no kaņalauka.
 19.30 Mūzika skaņu platēs.
 19.45 Preses un radiofona politiskais apskats.
 20.15 Mūsu otrdienas koncerts.
 21.15 Koncerta turpinājums.
 22.20 Viegla mūzika (L. Hübiner'a, Pieci ritmiķi un Radiolona deju kapella).
 23.30 Mūzika skaņu platēs.

miljoni radioklausītāju dzird jaunāko par fronti.

No agra rīta līdz vēlai naktij rit Hella telegrafa lenta, burtu rakstā atzīmējot Vācu ziņu biroja sniegtās ziņas par visiem svarīgākiem notikumiem. No aparāta lentas ziņas nokļūst Radiofonā nolasīšanai. Līdz ar Bruņoto spēku virspavēlniecības ziņojumiem, kas parasti ievēro vislielāko atturību cīņu norises attēlojumā, radioklausītājus apciemo vācu Bruņoto spēku Propaganda - Kompanie kaņa ziņotāju apraksti. Drosmīgi cīnītāji, kaņavīri starp kaņavīriem — tādi ir visi PK kaņa ziņotāji. Šie vīri sniedz lielās cīņas ainās iespējami pilnīgi gan no varonīgajām tūcienvienībām frontes pirmajās līnijās, gan no tālās aizmugures. Kaņa ziņotājs vienmēr atrodas cīņu karstākajā vietā, militāro notikumu degpunktā. Tikai pēc cīņas vācu kaņa ziņotājs noliek ieročus un uz savas rakstāmašīnas raksta, ko viņš tikko kā kaņavīrs pats piedzīvojis. Kaņa ziņotāja rakstus ātrākā ceļā ziņneši ar motocikliem, automobiļiem un lidmašīnām, vai arī pārraidot pa radio, nogādā Berlīnē. Daudzreiz arī ziņnesim vēl nākas atvairīt vācu kaņaspēka aizmugurē paslēpušos atsevišķu bolševiku uzbrukumus.

No Berlīnes kaņa ziņotāju apraksti tādā pašā ceļā kā citas ziņas, nonāk arī līdz mūsu radioklausītājiem.

„Jau visu nakti esam klausījušies lielgabalu dunoņu...”

Tā kāds vācu bruņoto spēku PK kaņa ziņotājs sāka savu frontes reportāžu par lielo izšķirēju kauju austrumos. Kaņa ziņotājam — radioreportierim jāveic ļoti grūts un bīstams uzdevums. Viņa mikrofonam jābieži, kā to mana arī radioklausītāji, atrodas tieši kaujas ugunīs. Šeit, kamēr visapkārt norisinās kaujas darbība, viņam vārdos jāizteic tikko izjustais, redzētais un dzirdētais.

A. A.

Mūsu šīsnedēļas koncerti

Kamermūzika.

L. van Beethoven's. Stīgu kvartets B-dūrā. Op. 18.
 Atskaņos: A. Arnits, Ž. Dumpe, J. Hunchens un J. Ozoliņš.

(Pirmdien, 22.20.)

Mana iemīlētā melodija.

- 1) Joh. Seb. Bach's. Brandenburgas koncerts Nr. 2.
- 2) O. Respighi. Gregoriāņu koncerts.
- 3) J. Ivanovs. 3. Simfonija.

Atskaņos: J. Skrstiņš, K. Štrāls, H. Stāmurs, E. Vinerts, A. Telehmanis, A. Madrēvičs un stīgu orķestris. Dirģents: B. Skulte.

(Otrdien, 20.15 un 21.15.)

Mana iemīlētā melodija.

Piedalās:

P. Brivkalne, T. Matīsa, J. Niedra, Radiofona orķestris un deju kapella. Orķestra dirģents: prof. J. Medīņš. Deju kapellas vad.: A. Kornelluss.

Programmā: Dž. Pučīni, Pj. Maskavji, Joh. Brahm's'a, C. M. v. Weber'a, J. Kalniņa, Joh. Strauss'a un citu darbi.

(Trešdien, 20.15 un 21.15.)

No operu pasaules.

Piedalās:

H. Vlašeka, V. Stotts, Radiofona koris un orķestris. Dirģents prof. J. Medīņš. Korģeistars: T. Kalniņš.

Programmā: W. A. Mozart's, Dž. Verdi, Rich. Wagner's.

(Piektdien, 20.15.)

No kaujas lauka līdz radioklausītājam

Ar neatslābstošu interesi radioklausītāji ik dienas noteiktās stundās seko vācu un sabiedroto kaņavīru ieroču panākumiem. Notikumi frontē — kaņa ziņojumi, reportāžas un cīņu apraksti vienmēr atrodas radioklausītāju uzmanības degpunktā. Un te radiofons ir vienīgais, kas visātrāk un reālākā veidā ikvienam dara zināmus milzīgās cīņas rezultātus un dod nojautu par neattēlojamo kauju spraigumu.

Ik pēcpusdienas Hella telegrafa pasrakstītāja aparāta lentā parādās vārdi: „Stiedzama ziņa. Vācu bruņoto spēku virspavēlniecība ziņo...” Un drīz pēc tam

TREŠDIEN, 25. MARTĀ	CETURTDIEN, 26. MARTĀ	PIEKTDIEN, 27. MARTĀ	SESTDIEN, 28. MARTĀ
11.30 Darbam un mājai (priekšlasījums, sarunas, mūzika).	11.30 Darbam un mājai (priekšlasījums, sarunas, mūzika).	8.00 Latviešu tautas dziesmas un dejas (vīru dubultkvartets Tēvija).	11.30 Darbam un mājai (priekšlasījums, sarunas, mūzika).
14.15 Kad jauņas melodijas ar anekdotiem kopā vijas...	14.15 Vācu un italiešu apmaiņas koncerts.	8.30 Mūzika skaņu platēs.	14.15 Dumpāns (J. Upmaņa raidāmluga pēc J. Jaunsudrabiņa stāsta).
15.30 Mākslas raidāmspogulis.	14.45 Viegla mūzika.	11.30 Darbam un mājai (priekšlasījums, sarunas, mūzika).	15.30 Mākslas raidāmspogulis.
16.00 Pēcpusdienas mūzika (skaņu plates).	15.30 Latviešu mūzika un literatūra.	14.15 Bērniem. Vecais abru taisītājs (K. Kraujiņa raidāmluga).	16.00 Raiba pēcpusdienu vācu armijai I (pārraidījums no Liepājas).
17.15 Pēcpusdienas koncerts (Pūtēju orķestris.)	16.00 Pēcpusdienas mūzika. (A. Krisberga pūtēju kvartets, K. Eckert'a ritmiķi.)	14.45 Bērni dzied (skaņu plates).	17.15 Raiba pēcpusdienu vācu armijai II (pārraidījums no Liepājas).
18.00 Aktuālitātes.	17.15 Pēcpusdienas koncerts.	15.30 Solistu koncerts (J. S. Bach'a darbi).	18.00 Aktuālitātes.
18.30 Raidījums vācu kaņavīriem. Jautra kareivju stunda.	18.00 Paradīze bez čūska (V. Bičuļa raidāmluga pēc R. Blauņa stāsta).	16.00 Pēcpusdienas mūzika I (skaņu plates).	18.30 Raidījums vācu kaņavīriem. Jautra kareivju stunda.
19.00—19.30 Raidījums vācu valodā:	19.00—20.00 Raidījums vācu valodā:	17.15 Pēcpusdienas mūzika II.	19.00—20.00 Raidījums vācu valodā:
19.00 Priekšlasījumu cikls: Mūsu kara flote. Pēc tam mūzika.	19.00 Paskaidrojumi par virspavēlniecības ziņojumu. Pēc tam mūzika.	18.00 Aktuālitātes.	19.00 Paskaidrojumi par virspavēlniecības ziņojumu. Pēc tam mūzika.
19.15 Ziņas no kaņalauka.	19.15 Ziņas no kaņalauka. Pēc tam mūzika.	18.30 Raidījums vācu kaņavīriem. Jautra kareivju stunda.	19.15 Ziņas no kaņalauka.
19.30 Populāra mūzika (Latviešu kaņ dziesmas, skaņu plates).	19.45 Preses un radiofona politiskais apskats.	19.00—20.00 Raidījums vācu valodā.	19.30 Mūzika skaņu platēs.
20.15 Mana iemilētā melodija I.	20.15 Jautri un priecīgi. (Raibs vakars.)	19.00 Priekšlasījumu cikls: Mūsu gaisa spēki.	19.45 Preses un radiofona politiskais apskats.
21.15 Mana iemilētā melodija II.	20.20 Kamermūzika (L. v. Beethoven'a darbi).	19.15 Ziņas no kaņalauka.	20.15 Šovakar atkal dziesmas un dejas.
22.20 Deju mūzika (Radiofona deju kapella).	22.20 Kamermūzika (L. v. Beethoven'a darbi).	19.30 Mūzika skaņu platēs.	22.20 Populāra mūzika.
23.00 Muzika laika kavēklis.	22.50 Viegla mūzika.	20.15 No operas pasaules.	
		21.15 E. Grīga — Olavs Trigvasons.	
		22.20 Viegla mūzika.	

lielākie raidījumi

Latviešu meistari mūzikā un literatūrā

J. Zālīts, J. Graubiņš, E. Melngailis, J. Norvilis, A. Ābele, E. Virza, A. Kalniņš.

Piedalās:

L. Bērziņa un J. Šāberts (dekl.), A. Vanags, A. Žilinskis un Radiofona koris T. Kalniņa vadībā.

(Svētdien, 15.00.)

Latviešu kora dziesmas

Dziedas T. Kalniņa koris. Dirģents T. Kalniņš.

(Svētdien, 11.10.)

ACS Atpūta un dzīvotprieks vīru koris Dziedonis.

(Trešdien, 19.30.)

Priekšlasījumi

Mūsu armija (vācu valodā).

(Pirmdien, 19.00.)

Mūsu kara flote (vācu valodā).

(Trešdien, 19.00.)

Mūsu gaisa spēki (vācu valodā).

(Piektdien, 19.00.)

Raidluga

Kontakts ar sabiedrību. K. Miķelsones komēdija.

(Pirmdien, 20.15. Rīga, Madona.)

VĪRI, KO KLAUSĀS MILJONI

Kontradmīrālis F. Lützow's.

Kontradmīrālis Friedrich's Lützow's.

Kontradmīrālis Lützow's, kuņa labskanīgā bals katru trešdienu dzirdama radio raidījumā „Mūsdienu jūras kaņš”, ir aktīvs jūras virsnieks. Tas ir viens no pirmajiem vācu zemūdeņu vīriem. Jau 1907. g. viņš bija zemūdeņu dienestā, un arī pasaules kaņā viņš bija admirālštāba virsnieks pie zemūdeņu daļas vadītāja un zemūdeņu flotiles šefs. Viņš kalpojis arī uz apmācības kuģiem, līniju kuģiem, torpēdu laivām un kreiseriem. Kopš saviem pirmajiem braucieniem viņš zina, ko nozīmē jūrniecība, jūras spēks un jūru pārvaldīšana. Līdz pasaules kara sākumam admirālis bija navigācijas virsnieks uz apmācības kuģa „Viktoria Luise”, 1917. g. „Hamburg'as” komandants, no 1921. līdz 1924. gadam Ziemeļjūras jūrniecības stacijas štāba šefs, 1927. gadā viņš kļuva par kara flotes vadītāju palīgu apmācību priekšnieku. Trīs admirāļa Lützow'a dēli ir frontē: divi jūras flotē, viens gaisa flotē. Pulkv. leitn. Lützow'am, kādas iznīcinātāju eskadrijas kommandoram, Vadonis 1940. gadā piešķīra Dzelzs krusta Bruņinieka krustu, 1941. gadā viņš saņēma Ozollapu vainagu, 1941. g. oktobrī Bruņinieka krusta ozollapu vainagu ar šķēpiem.

Radio raidījums „Mūsdienu jūras kaņš”, kas pamatojas uz nemitīgām, intensīvām jūras kaņ notikumu studijām, kļuvis par

Ģenerālis Quade.

svarīgu radio programmas sastāvdaļu un ir ļoti iemilēts. Šie priekšlasījumi publicēti atsevišķās burtnīcās apgādā „Die Wehrmacht” Berlīnē; laikraksts „Reichs-Rundfunk” W. Kohlhammer'a apgādā Berlīnē kārtēji iespiež interesantākos manuskriptus.

Lidotāju ģenerālis Quade.

Ģenerālis Quade jau pasaules kaņā kalpoja aviācijas dienestā; kopš 1915. gada viņš tam nepārtraukti palicis uzticīgs. Savas militārās karjeras laikā viņš pamatīgi iepazinies ar visu gaisa flotes vienību dienestu un taktikas principiem. Pēc aviācijas jaunzūbūves ģenerālis Quade bija taktikas skolotājs jaunā gaisa flotes ģenerālštāba kaņ aviācijas akadēmijā. Pašreiz viņš piekomandēts karaspēka virspavēlniecībai un strādā īpaši presē un radiofonā. Vienreiz mēnesī ģenerālis runā radio raidījumu virknē „Mūsu kara flote”, divreiz mēnesī par „Gaisa kaņ Tāļajos Austrumos”. Lai gan viņš ir dienesta darbiem apgrūtināts, tomēr atrod iespēju izveidot un organizēt priekšnesumus, jo šai ziņā viņam ir īpaša ietīna; viņš prot savas plašās zināšanas ietērt formā, kas viegli aptverama arī lajam. Satura un autora personības saliedējums ciešā vienībā padara šīs runas interesantas.

Jaunākais uz ekrāna

Dramiģie lidotāji Paul's Klinger's un Rolfs Wolff's

Olga Cechova filmā „Angelika”

ANGELIKA

Kādas sievietes cīņu par savu laimi rāda Olga Cechova filmā „Angelika”. Filma stāsta par grūto ciešanu ceļu, ko jāveic kādai mātei, pret kuru liktenis ir bijis skarbs un nežēlīgs. Filmas dziļo drāmatismu kāpina Olgas Cechovas un Albrecht'a Schönhals'a psiholoģiski labi veidotie tēli. Filmā vēl piedalās Friedrich's Kayssler's, Marina von Ditman, Albert's Florath's, Otto Grat's.

JAUNAIS VĀCU NEDĒĻAS APSKATS

Līdzšinējais nedēļas apskatu kinoteātris „Kazino” mainījis savu programmu un turpmāk tur varēsīm skatīt jaunākās mākslas filmas. Nedēļas apskatus turpretim rādīs kinoteātris „Fortuna”.

Jaunais vācu nedēļas apskats kā parasts ir spraigu un interesantu notikumu bagāts. Apskata degpunktā vācu gaisa spēku uzbrukums Maltai. Lidmašīnā iebūvētais šaurfilmu aparāts izseko majora Maltzau'a kaujas lidojumam, kas vajā kādu angļu iznīcinātāju.

Tālāk redzamas japāņu varonīgās cīņas Klusajā okeanā. Cits pēc cita krīt angļu un amerikāņu nocietinājumi. Filmu lenta skatītāju acu priekšā atkal atdzīvina japāņu uzvaras, kas pēdējos mēnešos likušas par sevi runāt visai pasaulei.

Nākamie uzņēmumi rāda Vadoņa galveno nometni. Vācijas valsts Vadonim stādās priekšā jaunie ģenerālpulkveži — Model's un von Richthofen's.

Tālāk filmu kameras acs vēršas uz austrumu cīņas laukiem. Atkal varam vērot grūtības, ar kādām jācīnās vācu kaņavīriem. Sniegā un ledū laužas uz priekšu kaņavīru kolonnas. Zirgi iegrimst līdz vēderam sniegā, cilvēkiem grūti atrast atbalstu milzīgajās kupenās. Plecu pie pleca vīri cīnās pret ienaidnieku un smagajiem dabas apstākļiem, kopā ar saviem uzticamajiem palīgiem — zirgiem pārvarot visus šķēršļus un grūtības.

Tālāk redzamas cīņas Krimā, kur vācu spēki aplenkuši Sevastopoli. Visiem spēkiem boļševiki pūlas pārraut dzelžainos žņaugus, ko veido vācu un rumāņu kaņavīru ieroči. Tomēr visi aplenkto izlaušanās mēģinājumi sabrūk vācu pretuzbrukumu ugunīs.

I.

ĶIPARS

Kinoteātris „Kazino” atklāj sezonu ar jaunu Vīnes filmu „Ķipars”. Kādai mīlestībai ceļā gadās mazs ķipars un paliek visu laiku divu jaunu cilvēku laimes simbols. Maigajā un reizē vētrainajā milas stāstā galvenās lomas tēlo Hilde Krahl, Fritz'is van Dongen's, Wolf's Albach's Retthy's, Lotte Lang u. c. Attēli rāda Hildi Krahl un Fritz'i van Dongen'u filmā „Ķipars”.

TRAUKSME.

Kriminālpolicijas precīzo darbu varēsīm vērot jaunajā kriminālfilmā „Trauksme”. Kādas jaunas meitenes slepkavībā apvaino veselu rindu personu. Kriminālpolicija, pielietojot visus modernos līdzekļus, ar apbrīnojamu asprātību atrisina sarežģīto gadījumu, pierādot, ka vissīkākie pieturas punkti palīdz notvert vainīgo. Spraigajā filmā galvenās lomas tēlo Maria v. Tasnady, Karl's Martell's, Hilde Sessak, Paul's Klinger's u. c.

Vai tu teiksi tēlim?

SASALUŠUS KĀPOSTUS VAR IZMANTOT

Sasalušas kāpostu galviņas, iestājoties siltākam laikam, sāks bojāties. Lai uzturam nezustu vērtīgā barība, kāpostus samal vai saēvēlē, sajauc ar nedaudz sāls un tikai pēc tam liek tiem atkust. Kāpostiem pievieno kādu ābola šķēli vai dažas ķaotes dzērveņu sulas, ieliek traukā un novieto siltā vietā rūgšanai. Var pielikt arī mārrutkus, kas dod labu garšu un pasarga no bojāšanās. Beidzot pievieno ķimenes un smalki sagrieztus burkānus.

Lai būtu labs raugs, der pieliet pāris ķaotes rūgušpiena sūkalu. Kad kāposti izrūguši, tie jānosloga un jāliek aukstā vietā. Tāpat var skābēt arī nesalušus kāpostus. Sasalušus kāpostus var arī sautēt. Kāpostus sagriež un apcep sviestā vai taukos, piegriež sīpolu, pieliek mazliet ķimeņu, aizvāko pannu un sautē, kamēr mīksti.

no divām dažādām drānām izskatās vēl jaukāks nekā vienkāršs. Šī īpatnēji piegriezta mēteļa pievilcība ir krāsu kontrasts — tumšs un gaišs. Lielā, jautrā platmales pagatavota no gaišākā auduma un lieliski papildina mēteļa graciozo siluetu.

Es pateikšu tēvam

Cik bieži gadījies dzirdēt, ka kāda māte nepaklausīgam bērnam nezina cita soda kā „beidzamo trumpi”: „Pagaidi vien, es pateikšu tēvam”. Sie draudi ir viņas smagākais ierocis, cīnoties pret bērnu nerātībām. Taču, diemžēl, tas palīdz tikpat maz kā mīļi vārdi. Bērni tik un tā joprojām dara to, kas tiem patīk, jo pieredze tiem mācījusi, ka draudi lielo tiesu arī paliek tikai draudi. Bet ja nu māte tiešām kādreiz sūdzas tēvam, tad viņa ar to tēvam sagādā tikai nepatīkamu brīdi, kad viņš pēc

darba pārnāk mājās, meklēdams mieru un atpūtu. Mātei taču pašai jātiek galā ar bērniem, tēvs nav jāizlieto par bargu soģi. Draudi „es pateikšu tēvam” vēl vairāk izputina mātes jau tā vārgo autoritāti, un tā ir viena no visļauņākajām audzināšanas kļūdām. Katra māte, kas jūtas atbildīga pret saviem bērniem, centīsies no šīs metodes izvairīties. Mātei jābūt patstāvīgai, un tas jāsaprot pat mazākajam bērnam. Mātes uzdevums ir ar enerģisku un noteiktu rīcību sekmēt bērnu labās īpašības, novirzīt ļaunās.

Ir arī aplam runāt par sievietes līdztiesību, ja sieviete nespēj pat savā mājā būt patstāvīga noteicēja. Bērnu audzināšanu vīrs labprāt atstāj sievas ziņā un noteikti jau tad, kad viņš pats nav klāt.

NO DAŽĀM STRĒMEĻĒM

var pagatavot jaunu rotājumu vecam tērpiem. Vienlīdz labi var izlietot vienkāršainu audumu un visdažādākos raibota zīda atgriezumus. Pārbaudīsim mūsu skapju un atvilktņu saturu vēl un vēl — šoreiz ar pavasara jaunajām acīm, gan tā tiksīm pie jauna tērpa.

VECMĀMIŅAS PADOMI

Jūs prātojat, kā varētu pagarināt pavasara mēteļi? Tā kā šim mēteļim ir divkārša drēbes josta, lieta vienkārša. Izārdiet jostu un rūpīgi izgludiniet. Tad iedieziet jostu vidukli un malas glīti nošujiet. Kabatas tādā gadījumā jāpāršuj mazliet augstāk. Tā mētelis būs pagarināts par 5 cm, un ja jums patīk josta, tad pielaiķiet savam mēteļim vienkāršainu vai raibu ādas jostu.

Sukas nedrīkst pārāk bieži mazgāt. Tās pilnīgi atbrīvo no taukiem, ja iemērc kliķās un berzē vienu pret otru.

Cik nepatīkami. Saules brilles gaļajā ziemas guļā kļuvušas gluži greizas. Bet tikai mazliet pacietības, ieliksīm saules brilles remdenā ūdenī, tad tās varēs atkal izlocīt. Pēc tam brilles ieliksīm aukstā ūdenī.

Sakņu novārišana tām atņem lielāko vērtību. Labāk ir saknes sautēt ar mazliet ūdens slēgtā traukā, bet vēl labāk sautēt taukos. Neaizmirstiet, ka sakņu ūdeni nedrīkst noliekt, to izmantojiet zupai vai arī dzeriet tasītēs kā buljonu.

Saule sāk spīdēt arvien mīlāk, taču dažai dāmai bailes no vasaras raibumiem. Protams, var seju aizsargāt ar kādu krēmu un valkāt platmales, kas seju aizēno. Bet, roku uz sirds, vai tad mazie raibumiņi ir tik briesmīgi un nepiestāv jums tīri labi?

DARĪSIM MĒS TĀPAT.

„No Dieva puses, neļaujieties traucēties,” teica Kalniņa kundze Lejiņa kundzei, atnākusi kādas darbdiēnas rītā ciemoties. Un Lejiņa kundze arī nelikās traucēties: viņa turpināja savu darbu, un, tā kā Kalniņa kundzei šādos apstākļos nebija visai omulīgi pastāstīt jaunākās tenkas, viņa drīz aizgāja.

ES TAUPU ZEĶES

Katras apzinīgas sievietes pienākums kā miera, tā kara laikā ir — ar drēbēm apieties rūpīgi, lai paildzinātu to izturību. Protams, arī zeķes ir rūpīgi „jākopj”, un te būs 8 mazi likumi, kas allaž jāpatur prātā.

- 1) Pērkot zeķes, katrā ziņā jāraugās uz to, lai tās nebūtu par mazu. Drīzāk der izvēlēties pusnumuru lielākas, tās tad tik cieši nepieguls kājai un tik drīz neplīsīs.
- 2) Jaunas zeķes nevajag tūlīt vilkt kājā. Tās vispirms jāizskalo remdenā ūdenī, jo ar to audums kļūst elastīgāks. Netīrās zeķes nedrīkst mazgāt pārāk karstā ziepju ūdenī, nedrīkst arī berzt, tikai spaidīt.
- 3) Zeķes nesusiniet pie karstas krāsns. Smalkais audums pacieš tikai mērenu siltumu.
- 4) Zeķes var arī gludināt, taču, pats par sevi saprotams, ka gludzelzij jābūt mērenu siltai.
- 5) Velkot kājā zeķi vispirms saritinā, kāju pievelk un lēnām uzmauc zeķi, to pamazām atritinot. Pirms gērbjāt zeķes, nomauciet no pirkstiem gredzenus un aproces, jo bieži gadās kādai cilpai atīrt, aizķeroties aiz asuma.
- 6) Bieži vien arī zeķtuņi ir par iemeslu zeķu iršanai. Prātīgas sievietes ap turētāja gumijas poģu aptin gabaliņu zīda drānas, tāpat arī jāievēro noteikums, ka zeķtuņi piestiprināmi tikai zeķu divkāršajā malā.
- 7) Vai korpēs kādā vietā nav atplisusi odere? Tā plēs zeķes, tāpat kā gaļais iksķa nags.
- 8) Pēc iespējas zeķes vajadzētu mainīt ik dienas, smalkais audums tad būs daudz izturīgāks.

LATVIJAS LABĀKĀS SPORTISTES

Latvijas sieviešu sports, salīdzinot ar citu tautu sieviešu sportu, ir vēl jauns. Neraugoties uz to, sasniegumi vairākās disciplīnās jau ir starptautiskas klases.

Boļševiku valdīšanas laikā latviešu sportistes cieta lielu morālisku pazemojumu. Vairākām izcilākām sportistēm aizliedza startēt, ignorējot viņu sportisko sasniegumu līmeni. Vairākas sportistes izrāva no viņu ģimenēm un aizveda uz Padomiju. Boļševiki Latvijas sieviešu sportu, kas jau tā atradās „pabērņa” lomā, pakļauts vīriešu sporta vadībai, izmantoja melīgai propagandai un centās nospiegt zemākā sasniegumu līmenī, nekā tas bija priekš boļševiku ienākšanas. Tagad par Latvijas sieviešu sporta inspektori iecelta pazīstamā sporta skolotāja Elfrīda Karlsonē-Kukaine, bijusā Latvijas rekordiste gandrīz it visās vieglatlētikas disciplīnās, ilggadīgā meistare un pirmā latvietē, kas sasniegusi pasaules rekordu. Cerams, ka tagad Latvijas sportistes, līdzīgi vācu sportistēm, kas starptautiskā mērogā procentuāli guvušas pat lielākus panākumus nekā Lielvācijas sportisti, ieņems tām pienākošos vietu latviešu sportistu saimē.

Alise Smiltnece-Jūrmala ir pasaules rekordiste abrocīgā lodes grūšanā (21,84 m). Ari lodes grūšanā ar spēcīgāko roku (12,27 m) un diska mešanā (37,95 m) Jūrmala sasniegusi starptautiskus rezultātus. Vieglatlētikā viņas panākumi dibinās uz fizisko spēku un teicamo tehniku.

Lavīze Pūce ir pašreiz mūsu labākā vieglatlēte. Viņas pagājušā gada sasniegums šķēpa mešanā 40,35 m to ierindo Eiropas labāko šķēpa metēju sarakstā. Pūce starptautiskus rezultātus uzrādījusi arī lodē (12,50 m) un diskā (37,93 m). 1938. gada Eiropas meistarsacīkstēs Vinē viņa šķēpa mešanā izcīnīja piekto un lodes grūšanā 6. vietu. Teicamā tehnika, enerģija, gribas spēks un pār visām lietām lielais fiziskais spēks ir Pūces panākumu atslēga.

Alīde Niklase ir ātrākā sievietē Latvijā. Viņai pieder visē rekordri no 60 līdz 200 metriem. Niklases nopietnība treniņos, lielā enerģija, gribas spēks, cīņu un uzvaru dziņa ir labākā ķīla, ka arī šajā sezonā viņa spēš labot vairākus rekordus.

Alise Gailīte, kas pēdējos gados vienmēr bijusi Latvijas basketbola izlases vienības daļiņiece, ir mūsu labākā basketboliste — uzbrucēja. Viņa ir lieliska cīnītāja pie groza, atjautīga, uzmanīga, enerģiska, strauja un laba metēja.

Ausmu Āboliņa viņas labā aizsardzības taktikas izpratne, spēles tehniskais veiklums, enerģija, fiziskais spēks un veiksmē tālos metienos izvirza par mūsu labāko basketbolisti — aizsardzi.

Mīldai Laubertei-Endzelīnei, kas 1937.

gadā šaha pasaules meistarsacīkstēs Stokholmā izcīnīja 3. vietu, spožu karjēru karaliskajā šaha spēlē pareģo arī ārzemju lielmeistari. Viņas talants, jaunība un spēcīgā beigu spēle tai sagādājusi lielos panākumus.

Alises Dzeģuzes-Klaviņas spraigās piruetes, lieliskie lēcieni, skolas figūras un dejojumi parasti aizrauj daiļslidošanas skatītājus. Viņas stiprā puse ir kā skolas figūras, tā arī brīva stila slidojumi, kurus tā veic ar apbrīnojamu grāciju un kustību plūdumu.

Mirdza Martinsone-Bērziņa ir mūsu teicamākā slēpotāja — slalomiste. Drosme un ķermeņa vispusīgā attīstība viņai atvieglō gūt labus panākumus. Nepieciešamās pagriezīnu kustības tā veido viegli un nobraucīenu veic bez lielas piepūles.

Vera Jansone ir pēdējo gadu meistare paukošanā. Viņas tehnika un stils labs. Ar lielāku elastību un fiziska spēka ekonomiju viņa spētu panākt vēl vairāk.

Erna Vītola ir mūsu jaunā tenisa meistare, kas strauju progresu un panākumus izcīnījusi ar lielu apdāvinātību un neatlaidību treniņos. Viņas stiprākā puse — spēcīgie un precīzie sitiēni, situāciju izpratne un kustību vieglums.

Nīna Stedlaube-Sviķere uzskatāma par teicamāko volejbolisti — gremdētāju. Viņa ir veikla saspēlē, prot atjautīgi izmantot tukšās vietas pretiniecu laukumā un labi atņem zemās bumbas.

Ausmu Grapi fiziski un tehniski veiklā spēle, laba pretiniecu gremdējumu atņemšana, uzmanība, apķērība un griba uzvarēt izvirzījusi par vienu no latvju labākajām volejbolistēm — cēlājām.

Ilze Aleksejeva, ātrslidošanas meistare un rekordiste, panākumus gūst ar tehniski teicamu skrējīnu un nopietnu pieeju treniņiem.

Zinaīdas Bērziņas — Latvijas labākās galda tenisa spēlētājas, stiprā puse ir gremdējumi.

Zentas Zariņas-Griķes stiprā puse ir līdztekas un vispār vingrošana uz aparātiem, bet arī brīvās kustībās viņa ir viena no mūsu labākajām vingrotājām.

Līlijas Bunkšas-Pētersones spēka pilnais peldējums rāda, ka, atrodoties labvēlīgos treniņa apstākļos, no viņas var izveidoties starptautiskas klases peldētāja.

Ainas Ezergailes lielā drosme, ķermeņa dabiskās dotības, apdāvinātība un treniņa prieks sagādāja viņai latviešu labākās daiļlēcējas laurus.

Alma Lieģe-Lassi ir latviešu labākā riteņbraucēja. Lasi panākumu kaldinātāja ir viņas enerģija, neatlaidība, spēks, ātrums, izturība un taktiski pareizie manevri braucīenu laikā.

R. K.

„Nemirstīgais valsis” Tautas teātri

Rudolf'a Köller'a operete, Helnrich'a Strecker'a mūzika. Režisors E. Feldmans, diriģents J. Norvills, dekorators V. Valdmanis un baletmeistars E. Leščevskis.

Baleta ainas — Pie skaistās zilās Donavas dalībnieku grupa.

Priekāpilsētas varietē dejotāja Mirandolna Pampineta — Paula Brīvkalne.

PIRMREKORDS ĀTRSLIDOŠANĀ

Sporta biedrības „Auseklis” rīkotajos ledus svētkos ziemas sporta cienītājiem bija izdevība redzēt vienkopus gandrīz visus mūsu labākos slidotājus sacensīmes ātrslidošanā, daiļslidošanā un hokejā. Visas šīs sacensības risinājās sevišķi spriegi un sagādāja vairākus pārsteigumus. Ātrslidošanā enerģiskais A. Krastiņš pusstundas slidojumā, kas Latvijā notika pirmo reizi, deviņu dalībnieku konkurencē bija izturīgākais un ātrākais, sasniedzot pirmo rekordu — 641,3 m. Daiļslidošanas brīvā stila sacensībā neatlaidīgais V. Vilnieks pirmo reizi pārspēja ilggadējo meistaru J. Zivertu.

Jaunais rekordists Krastiņš.

Gustelis Nachtigal's — Kārlis Locenleks un Micija Pamperle — Paula Brīvkalne.

Grēta — Stelanida Temnova un viņas līgavainis Franc'is Rindinger's — Voldemārs Krūmiņš.

ILLŪSTRĒTS NEDEĻAS ŽURNĀLS „LAIKMETS”. Izdevējs ARTURS FREIMANIS. Atb. redaktors EDUARDS TŪBELIS. Žurnāla „Laikmets” redakcija un apgāds atrodas Rīgā, Rich. Wagner'a (Dzirnavu) ielā 57. Tālrūni: izdevējs 34692, atb. redaktors 34654, redaktors 22588, redakcija 34696, apgāds 22614. Numurs maksā 30 Rpf. Abonēšanas maksa par 3 mēn. (apr. — jūn.) RM 3,50. Abonements jāpieteic tieši pastā. Pieteikumus ar naudas pārvedumiem apgāds nepieņem. Nākamais numurs iznāks 27. martā.

**PĒDĒJAIS TRIECIENS
BOĻŠEVISMAM.**

Reichministrs Rosenberg a-
grāis reforma austumu ap-
gabalos likvidē kolchozus un
atdod zemniekiem zemi.

Ko atņēma strādnieku un
zemnieku „labvēlīgs un tēvs“
Stalīns, to atdod jaunās Eiro-
pas karavīrs!

Čerčillam divējas...
Viena prot...
Viena liek...
Otrai plūst sāpīgi...

Atkodīes.

Mikstpēdiņš cen-
trāltirgū pērk zāju
tējas. Pagādījusies
patikama pārdevē-
ja, tikai ar asu
mēli.

„Lūdzu man ku-
melīšu tēju.“

„Kumelītes es
jums varu dot, bet
tēja pašam jāvā-
ra.“

„Un tad vēl lie-
pu ziedu tēju.“

„Liepu ziedus es
jums varu dot, bet
tēju vāriet pats.“

Mikstpēdiņš do-
mā kā atkosties.
Tad viņš prasa:
„Ak jā, krūšu tē-
ju arī vēl, lūdzu!“

STAĻINS UN PAVASARIS.
(„Kauener Zeitung“.)

Supa vecums.

„Mans suns kļūst vecs.“

„Nesaož vairs pēdas?“

„Tas ne, bet viņš nekauc vairs, kad mana sieva
dzied.“

Sprīdums.

„Kā tev patīk tā jaunā dāma?“

„No mākslas es vispār nekā daudz nesaprotu, bet
glezniecībā esmu pilnīgs nevēģa.“

Starpība.

„Kāda starpība starp zinātnieku un dejotāju?“

„Zinātnieks rāda ko viņš zina, bet dejotāja zina ko
viņa rāda.“

Pārprātums.

Ārsts: „Jums ir ūdens slimība.“

Slimnieks: „Pārprātums, ārsta kungs. Tai jā-
būt alus kaitei. Es taču savu mūžu neesmu dzēris
ūdenī!“

Padomju fabrikā.

Apmeklētājs: „Cik cilvēku strādā jūsu fab-
rikā?“

Direktors: „Vidēji — no desmitiem trīs.“

Smalkākās aprindas.

„Es vakar sastapu jūsu kundzi, bet viņa mani ne-
pazīna.“

„Jā, viņa man stāstīja par to.“

Skolā.

„Lūdzu, skolotāja kungs, mans brālis nevarēja ie-
rasties skolā.“

„Kas tad noticis?“

„Mēs saderējām, kuŗš varēs tālāk izlikties pa lo-
gu, un viņš vinnēja.“

Ideāla ģimene.

„Kā tev klājas ģimenes dzīvē?“

„Mums ar sievu ideāls pienākumu sadalī-
jums.“

„Tiešām?“

„Jā, priekšpusdienā viņa dara ko grib, bet
pēcpusdienā, kad es pārnāku no darba, es
daru ko viņa grib.“

Slimības vēsture.

Sanātorijā divi ārsti apskata slimniekus.
Viens slimais svilpo no Lehar'a operetes „Pa-
ganini“ — „Esmu skūpstījis daudz.“

„Klau, kolēģa,“ viens ārsts saka otram.
„Tur kāds slimnieks svilpo savu slimības
vēsturi.“

Rotā.

Kaprālis: „Kas te būtu tādi mūzikāļāki?“
Pieteicas pieci kareivji.

Kaprālis: „Lieliski! Tūlīt ejiet uz in-
struktoru klubu, tur jāpārvieta klavieres.“

Iemesls.

„Kādēļ tas cilvēks tik skaļi runā?“

„Viņš, nabadziņš, ir kurls un sarunājas
nats ar sevi.“

Pavasara ieskaņa

Klāt pavasaris, — kas to spēj liegt,
Kaut daudzlem nākas sāpēs kliegt:

— Ak vai, šis pavasars!

Kā sašjūk ciņas spars

Un bikses tric,

Bet ko tas līdz?!

Tur Londonā raud Čerčils bāls,
Bet Kremļi Stalīns — viņa brālis:

— Ak vai, šis pavasars...

Un Vašingtonā Ruzvelts čīkst,
Kad redz kā floteļ jāznīkst:

— Ak vai, šis pavasars...

Bet Čunkingā pikst Čankaiņeks,
Ka tam nekas vairs neatlēks:

— Ak vai, šis pavasars...

Pat Austrālijā sten un vald.

Kad palīdzības nesagald:

— Ak vai, šis pavasars...

Tai laikā vācl kaujā trauc

Un sevīm līdzī latvjus sauc:

— Lūk, nāk mums pavasars!

Tad austrumos sāk priekā smiet,

Un brīvais zemnieks laukos iet:

— Lūk, tas ir pavasars,

Kad darbam mostas gars, —

Sirds priekā tric

Kā cirulīts!

Z. Ciecers.

PALĪDŽĪBA AUSTRĀLIJAI.

„Jā, jā! Man ir vissiltākās slimp-
tījas pret tevi, bet vispirms man jā
aprunājas ar Amerikas brālēnu, pe-
tam mēs sasauksim konferenci, ap-
sprīdīsim, un tad varbūt...“

(„Weltbild“.)